

Α.Τ.Ε.Ι ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «Τα αποταμιευτικά προϊόντα στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκριτική παρουσίαση και ανάλυση.»

Σπουδαστής : Φτακλάκης Χρυσόστομος
A.M 6569

Εποπτεύον Καθηγητής : Παπαδομανωλάκης Δημήτριος

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	Σελ. 4
1. ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	Σελ. 6
2. ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
▪ Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα	Σελ. 7
▪ Η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος.....	Σελ. 8
▪ Η κερδοφορία των τραπεζών.....	Σελ. 9
▪ Η διάρθρωση του τραπεζικού συστήματος και η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών.....	Σελ. 10
▪ Τραπεζικά επιτόκια.....	Σελ. 12
▪ Τράπεζες Μοχλός Ανάπτυξης.....	Σελ. 13
3. ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ.....	Σελ. 15
4. ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ	
▪ Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΩΣ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ.....	Σελ. 17
▪ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ	Σελ. 18
▪ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Σελ. 20
▪ Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	Σελ. 21
▪ Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	Σελ. 22
▪ ΣΕ ΠΟΙΟΝ ΝΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΕΙΤΕ ΤΟ ΚΟΜΠΟΔΕΜΑ ΣΑΣ.....	Σελ. 25
▪ ΤΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	Σελ. 26
▪ Η ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ – ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΗ.....	Σελ. 27
▪ Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ.....	Σελ. 27
5. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ.....	Σελ. 28
6. Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΩΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΚΑΙ Η ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΗ ΣΕ ΕΠΕΝΔΥΤΗ.....	Σελ. 33
7. ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	Σελ. 35
8. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ.....	Σελ. 39

9. ΟΜΟΛΟΓΑ.....	Σελ. 39
10.ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟ ΚΟΣΤΙΖΕΙ Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΣΤΑ ΑΜΟΙΒΑΙΑ.....	Σελ. 41
11.ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ.....	Σελ. 45
12. REPOS ΩΣ ΠΡΟΪΟΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ.....	Σελ. 45
13. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	Σελ. 46
14. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	Σελ. 51
15. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	Σελ. 52

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έννοια της Αποταμίευσης συχνά προκαλεί σύγχυση. Πηγάζει από τον κυκεώνα πληροφοριών που μας βομβαρδίζει καθημερινά. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να εξοικειωθούμε με την έννοια της αποταμίευσης και να αναγνωρίσουμε τις παγίδες που περιέχει το αποταμιευτικό σύστημα. Λίγοι από εμάς γνωρίζουν επακριβώς πως να κινηθούμε σωστά και με γνώμονα το συμφέρον μας , αφού η πληθώρα πληροφοριών που κυκλοφορούν , αντί να κατατοπίζει το καταναλωτικό κοινό , προκαλεί συχνά προβλήματα.

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες έχει σημειωθεί αρκετά μεγάλη αύξηση της σημασίας των **χρηματοοικονομικών μέσων και των παράγωγων χρηματοοικονομικών προϊόντων** που προσφέρονται στο ευρύ κοινό από τις επιχειρήσεις του **χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας** , καθώς επίσης και ακόμη μεγαλύτερη αύξηση της σημασίας του ρόλου των επιχειρήσεων αυτών , τόσο από την άποψη του όγκου των συναλλαγών τους όσο και από την άποψη του ρόλου που διαδραματίζουν στα πλαίσια της Εθνικής Οικονομίας.

Τα χρηματοοικονομικά μέσα , τα χρηματοοικονομικά παράγωγα , οι χρηματοοικονομικές τεχνικές και γενικά οι σχετικές υπηρεσίες και τα προϊόντα αυτά , έχουν διεισδύσει αρκετά πλέον στις καθημερινές μας οικονομικές ενασχολήσεις , με την έννοια ότι σχεδόν όλοι μας διαθέτουμε κάποια περιουσίες από τα εισοδήματά μας και θα επιθυμούσαμε να τα τοποθετήσουμε εκεί που θα μας εξασφάλιζαν τη μεγαλύτερη απόδοση για τη βελτίωση του βιοτικού μας επιπέδου άμεσα και μακροπρόθεσμα.

Άλλα και για τις εταιρείες και τον επιχειρηματικό κόσμο γενικότερα , έχει μεγάλη σημασία η γνώση των χρηματοοικονομικών πραγμάτων και η χρήση των υπηρεσιών και των προϊόντων που τους παρέχονται από το χρηματοοικονομικό τομέα , στα πλαίσια των στόχων που θέτουν για ανάπτυξη και μεγέθυνση των επιχειρήσεών τους , για βελτίωση των προϊόντων , για αύξηση των πωλήσεων και μεγιστοποίηση των κερδών τους.

Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι τελευταίες εξελίξεις στη διεθνή σκηνή , όπως η απελευθέρωση της διακίνησης κεφαλαίων , η απελευθέρωση των αγορών χρήματος και κεφαλαίων , η παγκοσμιοποίηση των οικονομιών , η ταχεία

ανάπτυξη των ηλεκτρονικών μέσων , της πληροφορικής και γενικά οι καινοτόμες τεχνικές , κατέστη σαν αναγκαία τη δημιουργία όλο και νεώτερων μέσων και προϊόντων απαραίτητων για την κάλυψη των σύγχρονων χρηματοοικονομικών αναγκών του ανθρώπου. Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν λογαριασμούς αποταμιεύσεων και εκεί μπορούν να αποταμιεύουν με ασφάλεια τα επιπλέον μετρητά , «αντί να τα φυλάνε κάτω από το στρώμα».

(1) ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί το ευρωπαϊκό χρηματοοικονομικό σύστημα έχει αναδιαμορφωθεί ριζικά κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας και συνεχίζει να υπόκειται σε νέες μεταβολές. Η διαπίστωση αυτή καθιστά αναγκαία τη μελέτη και ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν τη διαδικασία μετασχηματισμού. Καθιστά επίσης χρήσιμο τον προσδιορισμό των επιπτώσεων που συνεπάγονται οι μεταβολές στη λειτουργία των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών φορέων, των αγορών και των συστημάτων που υποστηρίζουν τη λειτουργία του ενιαίου ευρωπαϊκού χρηματοοικονομικού χώρου.

Ο πρώτος σημαντικός παράγοντας που επηρέασε καθοριστικά το πλαίσιο λειτουργίας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι η νομισματική ενοποίηση. Η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος δημιούργησε τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για την περαιτέρω εμβάθυνση της ευρωπαϊκής χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης - μια διαδικασία που είχε ήδη τεθεί σε εφαρμογή από το 1993. Η εξέλιξη αυτή ενεργοποίησε μια σειρά από πρωτοβουλίες - στο πλαίσιο κυρίως της κοινοτικής νομοθεσίας - οι οποίες κατατείνουν στην κατάργηση όλων των ρυθμίσεων και διοικητικών περιορισμών που εμποδίζουν τη λειτουργία μιας πραγματικά ενιαίας τραπεζικής αγοράς, μιας ενιαίας κεφαλαιαγοράς και ενός ενιαίου χώρου πληρωμών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η διαδικασία αυτή βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη και η ολοκλήρωσή της, μέχρι τα τέλη της τρέχουσας δεκαετίας, θα έχει μεταβάλει ουσιαστικά τους όρους λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ο δεύτερος σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει σε διαρκή βάση το περιβάλλον λειτουργίας του ευρωπαϊκού χρηματοοικονομικού συστήματος είναι οι εξελίξεις που συντελούνται στο διεθνές κανονιστικό πλαίσιο. Το έργο των διεθνών οργανισμών και υπερεθνικών fora, τα οποία επιλαμβάνονται διάφορων πτυχών που αφορούν τη διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος και την καθιέρωση κανόνων διαφάνειας στις διεθνείς χρηματοοικονομικές συναλλαγές, έχει άμεση ή έμμεση επίδραση σε

ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς λόγοι διεθνούς ανταγωνιστικής ισότητας επιβάλλουν την εφαρμογή του. Οι κανόνες της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision), της Διεθνούς Οργάνωσης Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (IOSCO), της Επιτροπής για τα Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού (Committee on Payment and Settlement Systems) και του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) είναι το πιο χαρακτηριστικό δείγμα των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται σε διεθνές επίπεδο για την καθιέρωση κοινά αποδεκτών προτύπων αναφορικά με την εποπτεία των τραπεζών, των χρηματοπιστηριακών εταιρειών και των αγορών κεφαλαίων, την επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού, καθώς και τη λογιστική απεικόνιση των συναλλαγών των επιχειρήσεων.

(2) ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1 Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα

Ο ρόλος του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος σε μια οικονομία είναι η συγκέντρωση των αποταμιεύσεων και στη συνέχεια η αποτελεσματική κατανομή τους σε επενδυτικές ή καταναλωτικές χρήσεις. Η όλη διαδικασία εμφανίζεται πολύπλοκη , κυρίως γιατί οι αποταμιευτές δανείζουν τα χρήματα τους σε οργανισμούς που λειτουργούν ως χρηματοπιστωτικοί μεσολαβητές , οι οποίοι με τη σειρά τους δανείζουν τις επιχειρήσεις ή τους καταναλωτές. Η απρόσκοπτη ροή και η ομαλή κατανομή αυτών των χρηματικών πόρων οδηγεί στην αποτελεσματικότερη ικανοποίηση των καταναλωτικών επιθυμιών και στην αύξηση του παραγόμενου προϊόντος της οικονομίας.

Είναι γνωστό ότι το σύνολο σχεδόν των οικονομικών μονάδων μπορεί να καταταγεί σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες : στα νοικοκυριά , στις επιχειρήσεις και στο δημόσιο. Καθένας από αυτούς τους τομείς λειτουργεί στα πλαίσια ενός εισοδηματικού περιορισμού , που προσδιορίζεται από τις συνολικές εισπράξεις και δαπάνες του για τη συγκεκριμένη περίοδο. Ανάλογα με το καθαρό αποτέλεσμα που εμφανίζει η μονάδα στο τέλος της περιόδου , μπορεί να

καταταγεί στις πλεονασματικές (πιστωτικό υπόλοιπο) , ελλειμματικές (χρεωστικό υπόλοιπο) ή στις ισοσκελισμένες μονάδες (μηδενικό υπόλοιπο).

Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα ασχολείται κυρίως με τη διοχέτευση αγοραστικής δύναμης από τις μονάδες εκείνες που παρουσιάζουν πιστωτικό υπόλοιπο προς τις μονάδες που η θέση τους είναι ελλειμματικοί.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα ακόμα αποτελείται από θεσμούς που βοηθούν στο να έρθουν σε επαφή οι αποταμιευτές με τους επενδυτές. Είναι ο απαραίτητος καταλύτης για να μεταφερθεί το χρήμα από την αποταμίευση στην επένδυση. Οι Χρηματοπιστωτικοί θεσμοί ανήκουν στις εξής δύο κατηγορίες :
1)Χρηματοπιστωτικές αγορές (αγορά ομολόγων , αγορά μετοχών) 2)
Χρηματοοικονομικούς διαμεσολαβητές (Τράπεζες , αμοιβαία κεφάλαια).

2.2 Σταθερότητα του Τραπεζικού Συστήματος

Η ευρωστία και η εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος αποτελούν προϋποθέσεις για την υγιή ανάπτυξη της οικονομίας και την αποτελεσματική κατανομή των οικονομικών πόρων. Η διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος συναρτάται τόσο με την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων που αναλαμβάνουν οι τράπεζες όσο και με το περιθώριο ασφαλείας που παρέχουν τα ίδια κεφάλαια τους για την ομαλή απορρόφηση των επιπτώσεων απρόβλεπτων δυσμενών εξελίξεων. Η επίτευξη υψηλής κερδοφορίας και αποδοτικότητας ενισχύει διαχρονικά την ευρωστία του τραπεζικού συστήματος , καθώς αυξάνει τη δυνατότητα των τραπεζών να ενισχύουν τα ίδια κεφάλαια τους μέσω της αποθεματοποίησης κερδών , να σχηματίζουν υψηλότερες προβλέψεις για την κάλυψη κινδύνων , αλλά και να έχουν ευχερέστερη πρόσβαση σε οργανωμένες αγορές για άντληση πρόσθετων κεφαλαίων με ευνοϊκούς όρους.

2.3 Η κερδοφορία των Τραπεζών

Η κερδοφορία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στη ζώνη του ευρώ σημείωσε σημαντική άνοδο , παρά το σχετικά χαμηλό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ. Στην Ελλάδα η αύξηση κερδοφορίας των εμπορικών τραπεζών ήταν ακόμα μεγαλύτερη απ' ότι στην υπόλοιπη ζώνη του ευρώ , υποβοηθούμενη και από την αξιολογη άνοδο της οικονομικής δραστηριότητας.

Γενικά η συνεχιζόμενη εξάρτηση της οργανικής κερδοφορίας των ελληνικών τραπεζών από τις πιστοδοτικές τους δραστηριότητες , ιδίως από τα έσοδα που προέρχονται από τις εργασίες λιανικής τραπεζικής , αποτελεί θετικό χαρακτηριστικό , καθώς ενισχύεται με αυτόν τον τρόπο η σταθερότητα και η ποιοτική σύνθεση των εσόδων τους. Επίσης , η επίτευξη υψηλής κερδοφορίας , όπως συνέβη το 2005 , επιτρέπει στις τράπεζες , μέσω της αποθεματοποίησης κερδών , να ενισχύουν τα ίδια κεφάλαια τους ώστε να δημιουργούν περιθώριο ασφαλείας για την απορρόφηση των επιπτώσεων ενδεχόμενων δυσμενών εξελίξεων αλλά και να προσφέρουν καλύτερα και αποδοτικότερα προϊόντα στους πελάτες τους.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΟΜΙΛΩΝ
(Ως ποσοστό % του μέσου ενεργητικού)

	Τράπεζες		Τραπεζικοί όμιλοι	
	2004	2005	2004	2005
Πιστωτικοί τόκοι	4,7	5,0	4,8	5,2
Χρεωστικοί τόκοι	1,8	2,2	1,8	2,1
Καθαρά έσοδα από τόκους	2,8	2,8	3,0	3,1
Έσοδα από λοιπές εργασίες	0,9	0,9	1,5	1,5
Λειτουργικές δαπάνες	2,4	2,1	2,9	2,5
Καθαρά έσοδα	1,3	1,7	1,5	2,0
Προβλέψεις	0,6	0,6	0,6	0,6
Κέρδη μετά από φόρους (αποδοτικότητα ενεργητικού)	0,4	0,9	0,5	1,1
<i>Κέρδη μετά από φόρους ως ποσοστό % των ιδίων κεφαλαίων (αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων)</i>	5,7	16,3	8,7	17,0

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, επεξεργασία στοιχείων ισολογισμών και αποτελεσμάτων χρήσεως.

ΠΗΓΗ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

2.4 Η διάρθρωση του Τραπεζικού Συστήματος και η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών

Η διάρθρωση του ελληνικού πιστωτικού συστήματος εμφάνισε πολύ μικρές μεταβολές τα τελευταία έτη. Παρόλο που ο βαθμός συγκέντρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος παραμένει σχετικά υψηλός , αφενός δεν επηρεάζει κατ'ανάγκη αρνητικά τον ανταγωνισμό μεταξύ των τραπεζών και αφετέρου υπολείπεται σημαντικά του αντίστοιχου βαθμού συγκέντρωσης που παρατηρείται σε άλλες χώρες της Ε.Ε όπως το Βέλγιο , την Ολλανδία και την Φινλανδία.

Επίσης ο αριθμός των υπηρεσιακών μονάδων των τραπεζών στην Ελλάδα συνεχίζει να αυξάνεται σε αντίθεση με την πτωτική τάση που γενικά παρατηρείται στην Ε.Ε . Ωστόσο η πυκνότητα του δικτύου των υπηρεσιακών μονάδων στην Ελλάδα παραμένει χαμηλότερη της αντίστοιχης της ζώνης του ευρώ. Η συνεχιζόμενη αύξηση του αριθμού των υπηρεσιακών μονάδων στην Ελλάδα , οι οποίες όμως κατά κανόνα χαρακτηρίζονται πλέον από μικρό μέγεθος και περιορισμένο αριθμό προσωπικού , συνδέεται με την ταχεία αύξηση των εργασιών στο τομέα λιανικής τραπεζικής και τη συνεχιζόμενη προτίμηση των Ελλήνων πελατών για διενέργεια των τραπεζικών συναλλαγών τους κυρίως μέσω των καταστημάτων των τραπεζών. Πάντως οι τράπεζες συνεχίζουν τις προσπάθειες για την περαιτέρω ανάπτυξη των εναλλακτικών δικτύων διανομής των προϊόντων και υπηρεσιών τους.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

A. Μερίδια αγοράς (%) ως προς βασικά μεγέθη του ισολογισμού

	Ενεργητικό		Χορηγήσεις		Καταθέσεις	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Ελληνικές εμπορ. τράπεζες	81,0	81,2	85,1	84,9	81,8	80,5
Ξένες τράπεζες	10,0	10,1	8,8	8,8	8,2	9,1
Συνεταιριστικές τράπεζες	0,7	0,8	1,0	1,0	0,8	0,9
Ειδ. Πιστωτ. Οργανισμοί ¹	8,3	7,9	5,1	5,3	9,2	9,5
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

B. Αριθμός τραπεζών, υποκαταστημάτων και υπαλλήλων

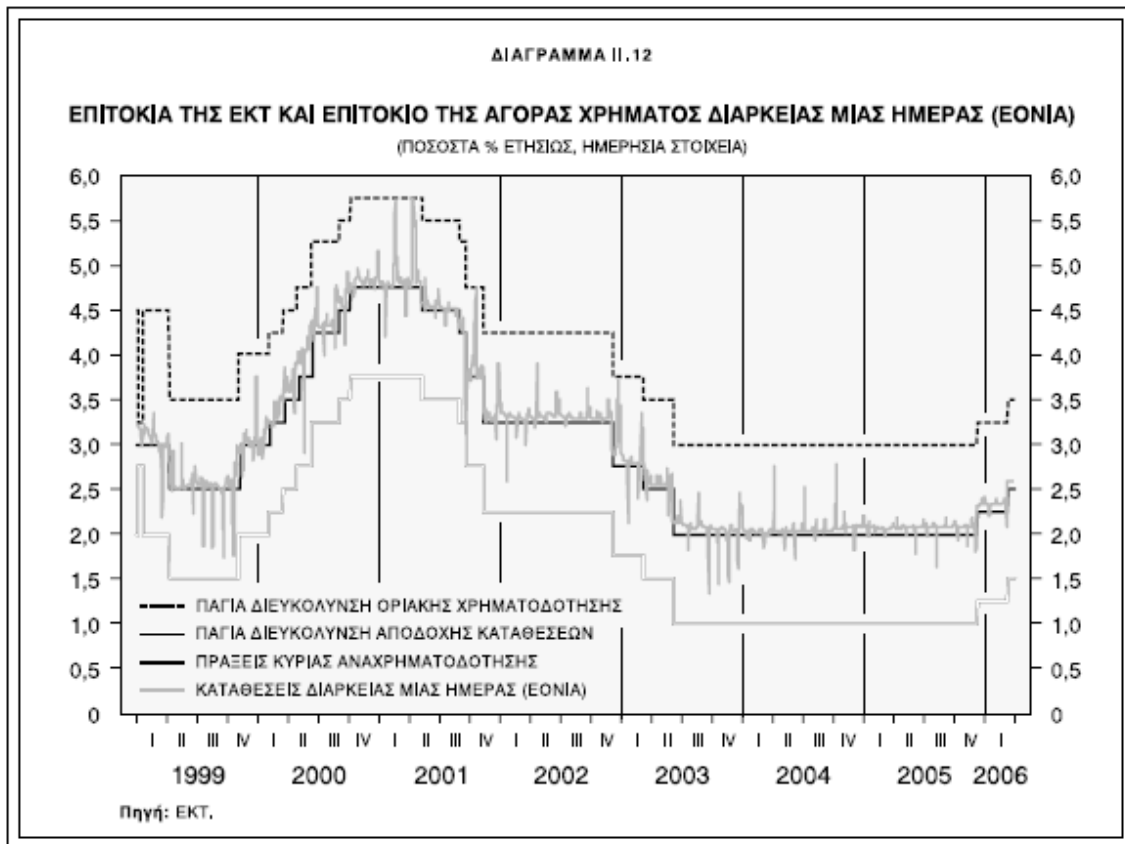
	Τράπεζες		Υποκαταστήματα		Προσωπικό	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Ελληνικές εμπορ. τράπεζες	21	21	2.953	3.035	51.741	53.029
Ξένες τράπεζες	23	22	223	242	5.133	5.381
Συνεταιριστικές τράπεζες	16	16	87	126	781	875
Ειδ. Πιστωτ. Οργανισμοί ¹	2	2	140	140	1.682	2.010
Σύνολο	62	61	3.403	3.543	59.337	61.295

ΠΗΓΗ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

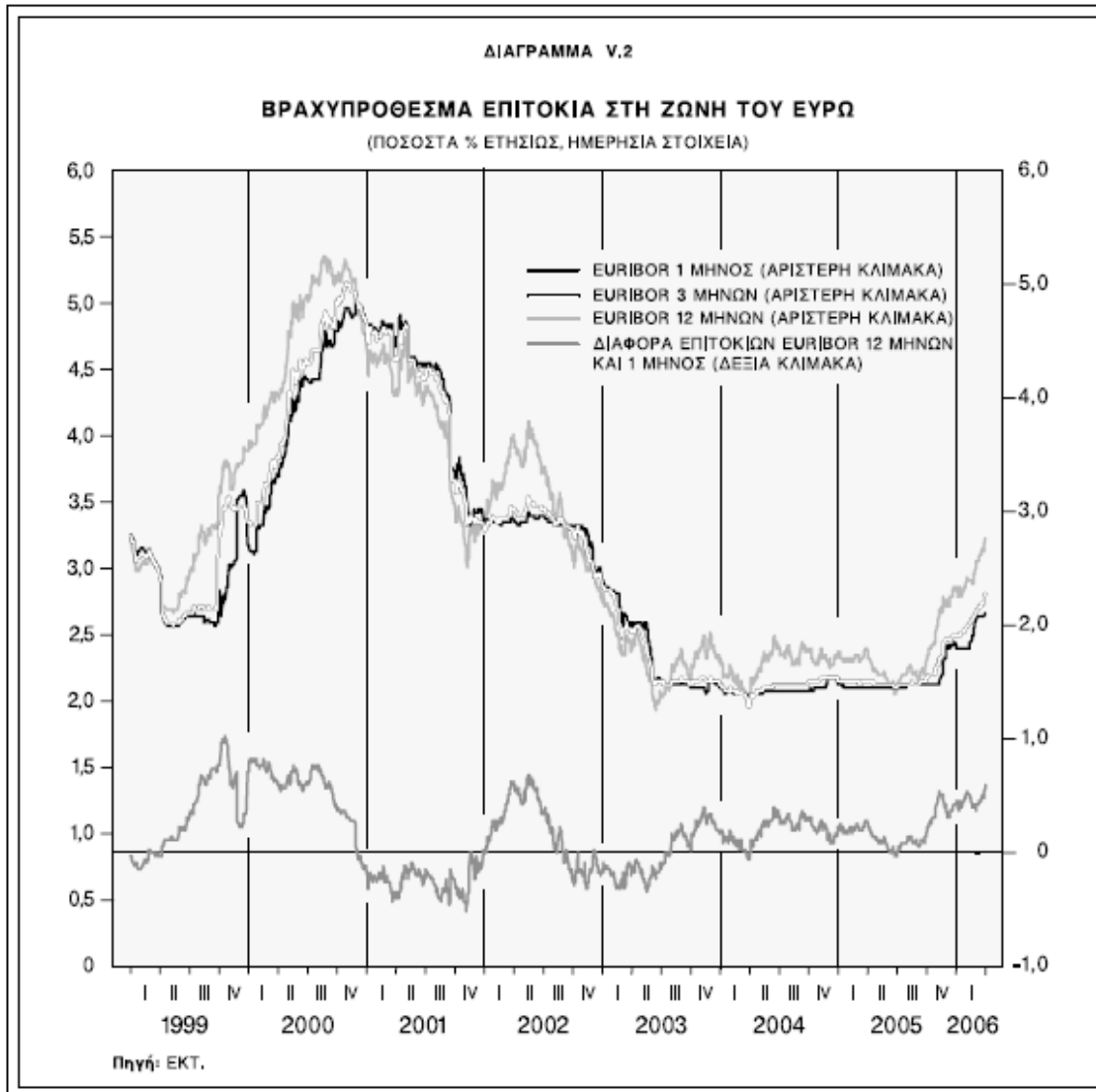
2.5 Τραπεζικά επιτόκια

Τα τραπεζικά επιτόκια παρουσίασαν μικτές μεταβολές οι οποίες ήταν μικρού μεγέθους όσον αφορά τις καταθέσεις και σχετικά μεγαλύτερες όσον αφορά τα δάνεια.

Τα επιτόκια τα οποία υπέστησαν μεταβολές ήταν : το επιτόκιο των νέων καταθέσεων των νοικοκυριών διάρκειας μίας ημέρας και ενός έτους , το επιτόκιο καταθέσεων ταμιευτηρίου , το επιτόκιο των νέων *gepos* , επιτόκια δανείων. Οι μεταβολές που σημειώθηκαν στις παραπάνω κατηγορίες επιτοκίων ήταν μικρότερης έκτασης με αυτές που συνέβησαν σε άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ με αποτέλεσμα να διατηρείται η θετική διαφορά υπέρ των ελληνικών επιτοκίων.

ΠΗΓΗ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΠΗΓΗ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

2.6 Τράπεζες Μοχλός Ανάπτυξης

Η είσοδος μας στην Ευρωζώνη αποτελεί πρόκληση για την ελληνική οικονομία. Η χώρα μας καλείται τώρα να αντιμετωπίσει επί ίσοι οροίς τον ανταγωνισμό με τις άλλες χώρες της Ευρωζώνης και να φτάσει το βιοτικό επίπεδο τους. Όλοι οι φορείς της οικονομίας πρέπει να συμβάλλουν στην προσπάθεια αυτή, υιοθετώντας διεθνή πρότυπα καλής διαχείρισης. Το **ελληνικό τραπεζικό σύστημα** είναι ο κλάδος, ο οποίος έχει καλύψει το μεγαλύτερο έδαφος προς αυτήν την κατεύθυνση. Το επίτευγμα αυτό είναι σημαντικό τόσο από μόνο του όσο και, κυρίως, λόγω του νευραλγικού ρόλου που παίζει ο

κλάδος στην ανάπτυξη. Τα τελευταία χρόνια , μετά και από τη ριζική διάρθρωση του , ο τραπεζικός κλάδος συμβάλλει ουσιαστικά στην πορεία ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου όλων μας.

Οι ελληνικές τράπεζες :

- 1) Προσφέρουν τώρα περισσότερα και καλύτερης ποιότητας προϊόντα και υπηρεσίες
- 2) Έχουν βελτιώσει την παραγωγικότητα τους μέσω επενδύσεων σε υψηλή τεχνολογία και σε ανθρώπινο κεφάλαιο
- 3) Έχουν μειώσει σημαντικά το κόστος χρηματοδότησης για επιχειρήσεις και νοικοκυριά
- 4) Δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη άλλων κλάδων την ελληνικής οικονομίας
- 5) Πρωτοπορούν στη διεθνοποίηση της ελληνικής οικονομίας
- 6) Προωθούν τον εκσυγχρονισμό των ελληνικών επιχειρήσεων
- 7) Γίνονται πιο διαφανείς
- 8) Ανταποκρίνονται ουσιαστικά στην κοινωνική ευθύνη , την οποία έχουν.

Ακόμα οι σημερινές τράπεζες πλέον δίνουν τη δυνατότητα πληρωμής λογαριασμών από το γραφείο ή το σπίτι. Στηρίζουν τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης. Το εκπαιδευόμενο προσωπικό είναι αναγκαίο στοιχείο για μια σύγχρονη τράπεζα. Επίσης οι τράπεζες δημιούργησαν την απαραίτητη ζήτηση για την ανάπτυξη ορισμένων κλάδων και την προσφορά για την επάνοδο άλλων κλάδων στην Ελλάδα. Τέλος τα τελευταία χρόνια έχουν σημαντική παρουσία στην Νοτιοανατολική Ευρώπη.

(3) ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Σε κάθε οικονομία λειτουργεί ένας σημαντικός αριθμός χρηματοπιστωτικών οργανισμών που , αν και διαφορετικοί μεταξύ τους , επιτελούν μια τουλάχιστον κοινή λειτουργία : αγοράζουν απαιτήσεις με ποικίλα χαρακτηριστικά και πουλούν νέες απαιτήσεις με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Στην ουσία πρόκειται για επιχειρήσεις που προσφέρουν υπηρεσίες και , όπως όλες οι επιχειρήσεις , παράγουν τέτοιου είδους προϊόντα όταν μπορούν να τα πουλήσουν σε τιμές που καλύπτουν τουλάχιστον το κόστος τους.

Παραδείγματα διάφορων μορφών των χρηματοπιστωτικών οργανισμών έχουμε παρακάτω

Οργανισμοί που δέχονται καταθέσεις :

1) Εμπορικές Τράπεζες (commercial banks) : είναι οι μεγαλύτεροι και πλέον διαφοροποιημένοι οργανισμοί όσον αφορά στην ποικιλία των κεφαλαίων που διαθέτουν και των υποχρεώσεων που εκδίδουν.

2) Οργανισμοί Αποταμιεύσεων και Δανείων (savings and loan associations) : είναι εξαιρετικά εξειδικευμένοι οργανισμοί που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος των πόρων τους εκδίδοντας λογαριασμούς όψεως και προθεσμιακές καταθέσεις.

3) Τράπεζες Αμοιβαίων Αποταμιεύσεων (mutual savings banks) : Συλλέγουν το μεγαλύτερο μέρος των πόρων τους μέσω λογαριασμών όψεως και προθεσμιακών καταθέσεων και επενδύουν σε στεγαστικά δάνεια.

3.1 Αποδοχή καταθέσεων και άλλων αποδοτέων ποσών από το κοινό

Κάθε μορφή τοποθέτησης κεφαλαίων σε πιστωτικό ίδρυμα για **αποταμιευτικούς** σκοπούς ανεξάρτητα από το εάν η επιδιωκόμενη ωφέλεια είναι συγκεκριμένη και διασφαλίζεται από την τράπεζα ή μη προσδιορισμένη και εξαρτάται από τη μεταβολή ορισμένων στοιχείων , όπως το ύψος των επιτοκίων , η ισοτιμία των νομισμάτων κτλ.

Οι καταθέσεις στην Ελλάδα και ανάλογα με τη νομική μορφή του καταθέτη διακρίνονται σε :

1. ιδιωτών
2. Νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου

3. Νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου

Από καθαρά τραπεζικής πρακτικής διακρίνονται σε :

1. ταμιευτηρίου
 2. όψεως
 3. ταμιευτηρίου υπό προειδοποίηση
 4. ταμιευτηρίου υπό προθεσμία
 5. ειδικές προθεσμιακές
 6. σε συνδυασμό με ασφάλεια ζωής του καταθέτη
 7. στεγαστικού ταμιευτηρίου
 8. τρεχούμενος λογαριασμός ιδιωτών
 9. σε κοινό λογαριασμό
- κτλ

Τέλος το κλαδικό λογιστικό σχέδιο τραπεζών που εφαρμόζεται υποχρεωτικά πλέον από τις εμπορικές τράπεζες ακολουθεί την εξής κατηγοριοποίηση :

1. καταθέσεις όψεως (ιδιωτών , εταιρειών , δημ. οργανισμών , πιστωτικών ιδρυμάτων , λοιπές καταθέσεις)
2. καταθέσεις ταμιευτηρίου (απλές , με προειδοποίηση , στεγαστικού , νεότητας , λοιπές)
3. καταθέσεις προθεσμίας (ιδιωτών , εταιρειών , δημ. οργανισμών , πιστωτικών ιδρυμάτων , λοιπές καταθέσεις , τραπεζικά ομόλογα)
4. λοιπές καταθέσεις (δεσμευμένες , για εγγύηση , ειδικές στην Κ.Τ.Ε , διατραπεζικής αγοράς κλπ)

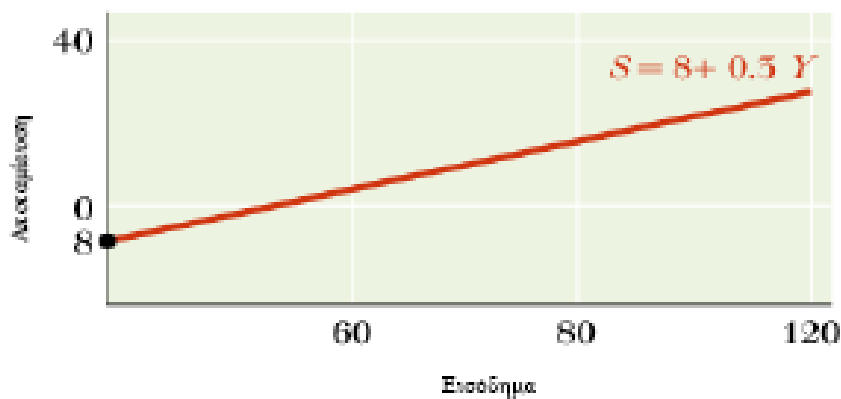
Σήμερα και μετά από την κατάργηση διαφόρων διοικητικών περιορισμών οι εμπορικές τράπεζες καθορίζουν ελεύθερα τα επιτόκια σε όλες σχεδόν τις μορφές καταθέσεων των πελατών τους και ανάλογα με το μέγεθος του ποσού της κατάθεσης.

(4) ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Η αποταμίευση ως συνάρτηση

ΠΗΓΗ : ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Σ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

Η αποταμίευση ως συνάρτηση του εισοδήματος

Συνάρτηση αποταμίευσης

Μακροοικονομική

Ε. Σ. Σαρτζετάκης

8

Οριακή ροπή προς αποταμίευση :

- Η συνάρτηση αποταμίευσης δείχνει το επίπεδο της αποταμίευσης που επιθυμούν τα νοικοκυριά σε κάθε επίπεδο του προσωπικού διαθέσιμου εισοδήματος τους
- Οριακή ροπή προς αποταμίευση : το τμήμα του επιπλέον εισοδήματος που διοχετεύεται στην αποταμίευση
- Το άθροισμα της μέσης ροπής προς αποταμίευση είναι ίσο με τη μονάδα ($C/Y + S/Y = (C+S)/Y = Y/Y = 1$)
- Το άθροισμα της οριακής ροπής προς αποταμίευση είναι ίσο με τη μονάδα ($\Delta C/\Delta Y + \Delta S/\Delta Y = (\Delta C + \Delta S)/\Delta Y = \Delta Y/\Delta Y = 1$)

Η ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ

Το ποσοστό αποταμίευσης σε μια χώρα αποτελεί καθοριστικό παράγοντα των αναπτυξιακών της δυνατοτήτων. Και τούτο διότι προσδιορίζει το μέγεθος των αποταμιευτικών πόρων που είναι διαθέσιμοι σε μία οικονομία ώστε να χρηματοδοτηθούν οι επενδυτικές της δαπάνες δημιουργώντας σε νέες θέσεις απασχόλησης πολλούς να υποστηρίξουν ότι η σημασία της εθνικής αποταμίευσης δεν είναι τόσο μεγάλη λόγω της κινητικότητας των κεφαλαίων. Δηλαδή , μία αύξηση στο ποσοστό αποταμίευσης σε μια χώρα θα πρόσθετε κεφάλαια στις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Τα κεφάλαια αυτά θα κατανέμονταν μεταξύ των χωρών με τις πιο ευνοϊκές επενδυτικές ευκαιρίες. Ωστόσο , την τελευταία δεκαετία η πλειονότητα των εμπειρικών μελετών απορρίπτει αυτή την αντίληψη. Το πιο σύνηθες εμπειρικό εύρημα είναι η παρουσία υψηλής συσχέτισης ανάμεσα στην εγχώρια αποταμίευση και την εγχώρια επένδυση. Το 85% - 95% περίπου των εθνικών αποταμιεύσεων επενδύεται στο εσωτερικό των χωρών.

Σε πολλές χώρες υπάρχουν συστήματα ενθάρρυνσης των αποταμιεύσεων. Το πιο σύνηθες από αυτά είναι οι ατομικοί συνταξιοδοτικοί λογαριασμοί , όπου ένα τμήμα του εισοδήματος των εργαζομένων/ασφαλισμένων , είτε με την μορφή ασφαλιστρων (υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ή προαιρετικά ασφάλιστρα ιδιωτικών ασφαλίσεων) είτε με τη μορφή φορολογικών απαλλαγών , διοχετεύεται σε μακροπρόθεσμους λογαριασμούς για την αντιμετώπιση των κινδύνων ζωής , ατυχήματος , ανεργίας κτλ.

Τα οφέλη από τη χρήση αποταμιευτικών / συνταξιοδοτικών λογαριασμών ποικίλουν. **Πρώτον** , συμβάλλουν στην αύξηση της ροπής για αποταμίευση στην οικονομία. Οι εργαζόμενοι καταβάλλουν σημαντικό τμήμα του εισοδήματος τους για ασφάλιση . Εάν , λοιπόν , ένα μεγαλύτερο τμήμα αυτού του εισοδήματος τεθεί στη διακριτική ευχέρεια χρήσης των εργαζομένων τότε οι εργαζόμενοι εθίζονται στην αποταμίευση καθώς αισθάνονται ότι έχουν μεγαλύτερο έλεγχο στη διαμόρφωση του μελλοντικού

εισοδήματος. **Δεύτερον** , παρέχουν καλύτερα κίνητρα για εργασία σε σύγκριση με το παραδοσιακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Και τούτο διότι οι ατομικοί λογαριασμοί δημιουργούν μια άμεση σχέση μεταξύ των αποταμιεύσεων των εργαζομένων και των δικαιωμάτων για παροχές που θεμελιώνουν. Αντίθετα , το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης συνδέει τις εισφορές των εκάστοτε εργαζομένων με τις παροχές – συντάξεις των εκάστοτε συνταξιούχων.

Τρίτο , υποστηρίζεται ότι με τους ατομικούς λογαριασμούς αυξάνει το ποσοστό απόδοσης των αποταμιεύσεων των ασφαλισμένων , δεδομένου ότι η απόδοση σε μετοχικούς και ομολογιακούς τίτλους είναι υψηλότερη από αυτήν που προσφέρουν τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Αυτή η αντίληψη , ωστόσο , δεν είναι απόλυτα σωστή. Οι ατομικοί λογαριασμοί είχαν τις τελευταίες δεκαετίες υψηλότερες αποδόσεις αλλά ενσωματώνουν και μεγαλύτερο κίνδυνο. Και ο κίνδυνος αυτός μόνο μερικώς μπορεί να αντισταθμιστεί από τη χρονική διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου τους , όπου οι περίοδοι με ασυνήθιστα χαμηλές αποδόσεις αντισταθμίζονται από περιόδους με ασυνήθιστα υψηλές αποδόσεις. Οι μηνιαίες αποδόσεις πρέπει να σταθμίζονται με το μέγεθος του χαρτοφυλακίου. Τα πρώτα χρόνια εργασίας το χαρτοφυλάκιο συνταξιοδότησης , δηλαδή ο ατομικός λογαριασμός του ασφαλισμένου είναι σχετικά μικρό. Η κεφαλαιοποίηση των συσσωρευμένων και η ροή των νέων αποταμιεύσεων καθιστούν τη συνολική αξία του χαρτοφυλακίου ολοένα και μεγαλύτερη καθώς προσεγγίζεται η ηλικία συνταξιοδότησης. Η τελική αξία του ατομικού λογαριασμού και , συνεπώς , οι συντάξεις που απορρέουν από αυτόν είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες στις πραγματοποιούμενες αποδόσεις στην περίοδο πριν την συνταξιοδότηση. Μπορεί , δηλαδή στο μέλλον να προκύψουν άτυχες γενιές αυτασφαλισμένων . **Τέταρτο** , δεδομένου ότι θα λειτουργούν συμπληρωματικά με το τρέχον σύστημα κοινωνικής ασφάλισης , οι ατομικοί λογαριασμοί διαπνέονται από την εξής φιλοσοφία : επειδή οι ατομικοί λογαριασμοί επιτρέπουν στους εργαζόμενους να επιτύχουν υψηλότερες παροχές από αυτές θα απολάμβαναν με το σημερινό σύστημα κοινωνικής

ασφάλισης , είναι δυνατό να επιτευχθεί μείωση των παροχών και της χρηματοδότησης του ισχύοντος συστήματος που έτσι γίνεται βιώσιμο χωρίς την αύξηση των φόρων ή των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης. **Πέμπτον** , οι ατομικοί λογαριασμοί ως συνταξιοδοτικό σύστημα προσαρμόζονται περισσότερο ομαλά στις δημογραφικές συνθήκες. Σε περίπτωση επιβάρυνσης του συστήματος λόγω αύξησης της προσδοκώμενης διάρκειας ζωής , οι συνταξιούχοι θα αντιδράσουν διανέμοντας το κεφάλαιο τους σε μεγαλύτερη χρονική περίοδο (με συνέπεια τη μείωση των ετήσιων εισοδημάτων τους) και οι εργαζόμενοι θα χρειαστεί να αποκτήσουν μεγαλύτερα κεφάλαια (αφιερώνοντας περισσότερη εργασία η μεγαλύτερη αποταμίευση) . Έτσι το ετήσιο εισόδημα των συνταξιούχων μειώνεται άλλα σε μικρότερο βαθμό από όσο μεγαλώνει η μέση διάρκεια ζωής , αφού η αυξημένη ζήτηση του ενεργού πληθυσμού για μετοχές ή ομόλογα θα αυξήσει την αξία των κεφαλαίων που έχουν στη διάθεση τους οι συνταξιούχοι.

Ένα τελευταίο πλεονέκτημα των ατομικών λογαριασμών είναι ότι όλα τα χρήματα που έχουν συσσωρευτεί σε προσωπικό λογαριασμό είναι διαθέσιμα στους κληρονόμους του εργαζόμενου κάτι που δεν συμβαίνει με τις υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης , εάν κάποιος δηλαδή αποβιώσει πριν θεμελιώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης.

4.3 ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

A. Στις ΗΠΑ υπάρχουν εδώ και δεκαετίες ατομικοί συνταξιοδοτικοί λογαριασμοί IRA (Individual Retirement Account) κλασσικού τύπου (ενθάρρυνση αποταμιεύσεων με φορολογικά κίνητρα) που μπορεί να ανοίξει όποιο άτομο έχει προσωπικό φορολογητέο εισόδημα σε χρηματοοικονομικά ιδρύματα οπού τα χρήματα επενδύονται σε καταθέσεις , μετοχές , ομόλογα , κλπ.

B. Στη Γαλλία υπάρχουν λογαριασμοί λαϊκής αποταμίευσης (PEP) καθώς και λογαριασμοί καθώς και λογαριασμοί αποταμίευσης με συνεισφορές από εργαζόμενους και εργοδότες (PEE και PESV) . Οι λογαριασμοί PEP (Plan

d'épargne Populaire) εισήχθησαν για πρώτη φορά το 1990 για να δοθούν κίνητρα στο πληθυσμό να αποταμιεύσει πόρους ως πρόσθετη σύνταξη ενώ το κράτος επιπλέον επιχορηγούσε τους λογαριασμούς αυτούς με το 25% των ετήσιων καταθέσεων των κατόχων λογαριασμών.

Επίσης οι λογαριασμοί PEE (Plan Epargne Enterprise) αφορούσε εργαζόμενους και εργοδότες στον ιδιωτικό τομέα. Οι αποταμιεύσεις τους επενδύονται σε αμοιβαία κεφαλαία , ομόλογα , μετοχές κλπ και δεν εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημα. Το εισόδημα από τις αποταμιεύσεις , όμως , δεν υπόκειται σε συνεισφορές κοινωνικής ασφάλισης μέχρι ενός ανώτατου ποσού , εφόσον τα χρήματα παραμείνουν στο λογαριασμό 5 χρόνια , ενώ η συνεισφορά του εργοδότη απολαμβάνει ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης. Το πρόγραμμα λογαριασμών PEE είναι έτσι σχεδιασμένο ώστε να και ο εργοδότης και ο εργαζόμενος να ωφελούνται.

Τέλος οι λογαριασμοί PESV (Plan Partenarial d' Epargne Salariale Volontaire) είναι ένα πρόγραμμα λογαριασμών βασισμένο στο PEE με δύο όμως σημαντικές διαφορές : 1) ο ελάχιστος χρόνος παραμονής των χρημάτων στο λογαριασμό είναι 10 έτη (αντί 5 στο PEE) και 2) οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν το 50% των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα μπορούν να δημιουργούν τέτοια προγράμματα μαζί με άλλους εργοδότες σε περιφερειακό ή κλαδικό επίπεδο.

Γ. Στην Μεγάλη Βρετανία λειτουργούν οι ISA (Individual Savings Accounts) λογαριασμοί που είτε έχουν την μορφή κατάθεσης είτε την μορφή χρηματιστηριακού λογαριασμού είτε και τα δύο. Το φορολογικό τους όφελος έγκειται στο ότι οι τόκοι ή τα κέρδη του λογαριασμού είναι αφορολόγητα.

4.4 Η Αποταμίευση Μοχλός Ανάπτυξης

Για να μειώσουμε το χάσμα που σήμερα μας χωρίζει από τον μέσο όρο της Ε.Ε είναι απόλυτη ανάγκη ο ρυθμός της ελληνικής οικονομίας της αύξησης δηλαδή της παραγωγής και των εισοδημάτων να είναι για πολλά χρόνια αισθητά υψηλότερος από τον μέσο όρο της Ε.Ε. Χωρίς ουσιαστική πραγματική σύγκλιση , δηλαδή χωρίς ουσιαστική μείωση του μεγάλου χάσματος που μας χωρίζει από τον μέσο όρο της Ε.Ε από άποψη επιπέδου διαβίωσης και παραγωγικότητας , η χώρα κινδυνεύει να χάσει μεγάλο μέρος των ωφελημάτων που μπορεί να προκύψουν από την Ε.Ε.

Η χώρα μας θα χρειαστεί σοβαρούς **αποταμιευτικούς πόρους** για να αξιοποιήσει τις επενδυτικές ευκαιρίες στην Ευρώπη και τα Βαλκάνια. Επειδή σε κάθε περίπτωση μέρος των **εθνικών αποταμιευτικών πόρων** τα προσεχρή χρόνια είναι πολύ πιθανόν ότι θα εξάγεται στις χώρες αυτές , τυχόν στενότητα αποταμιευτικών πόρων να αποβεί σε βάρος της εγχώριας ανάπτυξης.

Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι με την είσοδο στην ΟΝΕ και για να αξιοποιήσουμε τις αναπτυξιακές δυνατότητες που αυτή προσφέρει πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειες μας για αύξηση του μεριδίου των εθνικών πόρων που στρέφονται στην επένδυση και στις αποταμιεύσεις.

4.5 Η Ιδιωτική αποταμίευση στην Ελλάδα

Την τελευταία τριακονταετία ο ρυθμός ιδιωτικής αποταμίευσης έχει μεταβληθεί σημαντικά όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε πολλές άλλες χώρες. Στην περιοχή της Ανατολικής Ασίας η μέση ροπή ιδιωτικής αποταμίευσης έχει σημειώσει αξιόλογη αύξηση , στη Λατινική Αμερική έχει παραμείνει σταθερή , στη Βόρεια Αφρική έχει μειωθεί. Στις χώρες της Ευρώπης η μέση ροπή ιδιωτικής αποταμίευσης έχει εμφανίσει μικρή μείωση όπως άλλωστε έχει συμβεί και στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία.

Στην Ελλάδα η μέση ροπή ιδιωτικής αποταμίευσης , μετά την αύξηση που παρατηρήθηκε τη δεκαετία του '60 και μέχρι το 1973 τα τελευταία έτη έχει μειωθεί σημαντικά.

Επίσης , σήμερα οι περισσότεροι μακροοικονομικοί δείκτες έχουν βελτιωθεί σημαντικά , αφού η οικονομία χαρακτηρίζεται από υψηλό ρυθμό ανάπτυξης και χαμηλό πληθωρισμό. Τα τελευταία χρόνια έγιναν ιδιαίτερες προσπάθειες για τη σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας και τη βελτίωση των δημόσιων οικονομικών. Έτσι το καθαρό αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης , για πρώτη φορά με το 1973 , είναι πλεονασματικό , ενώ το δημόσιο χρέος , αν και έχει μειωθεί , παραμένει υψηλό σε σχέση με άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα απελευθερώθηκε , με αποτέλεσμα η πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά να επιταχυνθεί τα τελευταία έτη. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην αύξηση της ζήτησης τραπεζικών δανείων , που σχετίζεται όχι μόνο με την απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος αλλά και με τη μείωση των επιτοκίων και το συνεχιζόμενο υψηλό ρυθμό ανόδου της οικονομικής δραστηριότητας τα τελευταία έτη. Αντίθετα , ιδιαίτερο πρόβλημα για την ελληνική οικονομία αποτελεί το υψηλό ποσοστό ανεργίας που είναι ακόμη υψηλότερο για τις γυναίκες και τους νέους , ενώ οικονομικά προβλήματα βιωσιμότητας παρουσιάζει το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα της χώρας.

Οι δημογραφικές εξελίξεις δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές για την Ελλάδα. Ο δείκτης γήρανσης του πληθυσμού , λόγω της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης και της τεχνολογικής προόδου , αυξάνεται , ενώ αντίθετα ο δείκτης γονιμότητας μειώνεται. Αποτέλεσμα των δημογραφικών εξελίξεων είναι η «διπλή γήρανση» του πληθυσμού , με συνέπεια η μικρή αύξηση την οποία αυτός εμφανίζει να οφείλεται κυρίως στο σημαντικό αριθμό νόμιμων μεταναστών που υπάρχουν στην χώρα. Η οριακή αύξηση του πληθυσμού οδηγεί σε μείωση του εργατικού δυναμικού , η οποία ενδέχεται να προκαλέσει πτώση του ρυθμού ανάπτυξης. Επιπρόσθετα , το γηράσκουν εργατικό δυναμικό δεν θα έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί επαρκώς στις νέες τεχνολογικές προκλήσεις της εποχής μας. Σε μια τέτοια περίπτωση η κάμψη της παραγωγικότητας της εργασίας , σε συνδυασμό με την υποχώρηση της παραγωγικότητας του κεφαλαίου και τη μείωση των **αποταμιεύσεων** , μπορεί να οδηγήσουν τη χώρα σε χαμηλούς

ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης με δυσάρεστα οικονομικά , κοινωνικά και πολιτικά επακόλουθα.

Οι δημογραφικές εξελίξεις είναι ίσως η σημαντικότερη παράμετρος των εξελίξεων στο κοινωνικοασφαλιστικό μας σύστημα , αφού η δυσανάλογη αύξηση των συνταξιούχων σε σχέση με τους εργαζόμενους δημιουργεί ελλειμματικά ασφαλιστικά ταμεία. Η ανάγκη για χρηματοδότηση του ελλείμματος των εν λόγω ταμείων θα μπορούσε να προκαλέσει έντονες ανισορροπίες στο δημόσιο τομέα , σε μια περίοδο που η βασική προσπάθεια είναι να διατηρηθούν τα δημοσιονομικά επιτεύγματα και να επιτευχθεί η πραγματική οικονομική σύγκλιση με τις άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ.

Στην Ελλάδα , η αντιμετώπιση των οικονομικών και δημογραφικών προβλημάτων είναι βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος , την άντληση ξένων επενδυτικών κεφαλαίων και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με απώτερο στόχο την περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη της χώρας , την αύξηση της παραγωγικότητας και του πραγματικού εισοδήματος , ούτως ώστε να επιτευχθεί πραγματική σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας. Η **αύξηση της ιδιωτικής αποταμίευσης** αποτελεί σημαντικό παράγοντα , καθώς συνδέεται άμεσα με την αύξηση της επενδυτικής δραστηριότητας , η οποία οδηγεί σε ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη , ενώ αντίθετα μια περαιτέρω **μείωση της ιδιωτικής αποταμίευσης** θα αποθαρρύνει τις επενδύσεις και θα δημιουργήσει μεγαλύτερες ανάγκες για εισροή ξένου κεφαλαίου.

Γίνεται λοιπόν φανερό ότι η διερεύνηση των προσδιοριστικών παραγόντων της ιδιωτικής αποταμίευσης στην Ελλάδα παρουσιάζει ιδιαίτερο οικονομικό ενδιαφέρον , κυρίως για τέσσερις λόγους. Πρώτον υπάρχει άμεση συσχέτιση της ιδιωτικής αποταμίευσης με την οικονομική ανάπτυξη , αφού η αύξηση της ιδιωτικής αποταμίευσης δημιουργεί προϋποθέσεις για οικονομική ανάπτυξη και πραγματική οικονομική σύγκλιση. Η οικονομική ανάπτυξη στην περίπτωση αυτή θα βασίζεται σε επενδύσεις οι οποίες ως επί το πλείστον θα χρηματοδοτηθούν από εγχώρια κεφάλαια και δεν θα βασιστούν σε δανεισμό από το εξωτερικό ο οποίος ενδεχομένως θα δημιουργήσει ανισορροπίες στο οικονομικό σύστημα. Δεύτερον , η ιδιωτική αποταμίευση εξαρτάται από τις εξελίξεις στ δημόσια

οικονομικά. Σύμφωνα με μια υπόθεση , την υπόθεση του Ricardo , μια αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος έχει ως αποτέλεσμα την άνοδο της «ιδιωτικής αποταμίευσης» , επειδή τα άτομα που λαμβάνουν ορθολογικές αποφάσεις πιστεύουν ότι είτε τα ίδια είτε οι απόγονοι τους θα κληθούν στο μέλλον να πληρώσουν τα συσσωρευμένα δημοσιονομικά χρέη. Τρίτον , η ιδιωτική αποταμίευση επηρεάζεται από τις εξελίξεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα , καθώς οι διαρθρωτικές αλλαγές και η απελευθέρωση των χρηματαγορών επηρεάζουν άμεσα τις αποταμιευτικές προτιμήσεις των νοικοκυριών. Τέλος , τέταρτον , οι δημογραφικές προοπτικές δημιουργούν αβεβαιότητα για την οικονομική βιωσιμότητα του υπάρχοντος κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος και επομένως παρέχουν κίνητρο στους καταναλωτές να αυξήσουν την αποταμίευση τους , με στόχο την οικονομική τους στήριξη στο μέλλον , μεταθέτοντας το πρόβλημα της οικονομικής στήριξης των ατόμων τρίτης ηλικίας στους ίδιους και στα συγγενικά τους πρόσωπα.

4.6 Σε ποίον να εμπιστευτείτε το «κομπόδεμα» σας

Οι υποψήφιοι οι οποίοι μέσω των προϊόντων που προσφέρουν στο κοινό προκειμένου να τα προσελκύσουν ώστε να αποταμιεύσουν τις οικονομίες τους σε εκείνους είναι πολλοί όπως : τράπεζες , ασφαλιστικές εταιρείες , χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι , χρηματιστηριακές εταιρείες κτλ.

Επίσης υπάρχουν πολλά και διάφορα επενδυτικά – καταθετικά - αποταμιευτικά προϊόντα που υπόσχονται αυξημένη απόδοση σε σχέση με τις παραδοσιακές μορφές αποταμίευσης , τα οποία όμως συνοδεύονται από μεγαλύτερο ρίσκο. Έτσι θα πρέπει το καταναλωτικό κοινό να είναι επιφυλακτικό απέναντι στις «σειρήνες» που προσπαθούν να πλάσσουν τα προϊόντα τους. Καθώς δεν τους στοιχίζει τίποτα να τάξουν υψηλά κέρδη αφού όταν θα συνειδητοποιηθεί το σφάλμα τότε είναι πολύ αργά για τον πελάτη. Είναι λογικό να εμπιστεύεται κανείς περισσότερο τα αναγνωρισμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται επί μακρόν στον τομέα της αποταμίευσης ωστόσο δεν λείπουν περιπτώσεις και τέτοιων ιδρυμάτων που δεν διαχειρίζονται σωστά τα

κεφάλαια του καταναλωτή. Τέλος για τους παραπάνω λόγους θα πρέπει ο καταναλωτής να βρίσκεται σε εγρήγορση και να μην παρασύρετε από διαφημίσεις και κενές υποσχέσεις.

4.7 Τα αποταμιευτικά προϊόντα των τραπεζών

Όσον αφορά τα αποταμιευτικά αλλά και πολλά άλλα προϊόντα που προσφέρουν οι τραπεζικοί οργανισμοί υπάρχει μεγάλη ποικιλία και διαφέρουν σε μικρό ή μεγάλο ποσοστό από οργανισμό σε οργανισμό και από χώρα σε χώρα. Για παράδειγμα στην Ελλάδα υπάρχουν καταθέσεις όψεως , καταθέσεις απλού ταμιευτηρίου , καταθέσεις επί προθεσμία κλπ.

Τέλος για να επιλέξει κάποιος το αποταμιευτικό προϊόν που του ταιριάζει θα χρειαστεί η συμβουλή ενός ειδικού , ο οποίος θα έχει αποδείξει την εμπιστοσύνη του.

Μερικά παραδείγματα αποταμίευσης : Για να αποταμιεύσετε με τον ρυθμό που ταιριάζει στα έσοδα σας και χωρίς να υποβληθείτε σε στερήσεις προτιμήστε τις λύσεις που σας παρέχουν σχετική ελευθερία.

Οι τράπεζες προσφέρουν διάφορα αποταμιευτικά προϊόντα που σας επιτρέπουν να τροφοδοτείτε τον λογαριασμό σας με ευελιξία , χωρίς περιορισμούς ως προς τα ποσά , την περιοδικότητα των καταβολών ή τη διάρκεια.

Μερικές από τις δυνατότητες που παρέχονται στην Ελλάδα :

Τρεχούμενος λογαριασμός καταθέσεων : ο λογαριασμός αυτός που μπορεί να είναι κοινός ή ατομικός ανοίγεται για τη μέσω των τραπεζών διενέργεια όλων των πληρωμών και την εξόφληση υποχρεώσεων φυσικών προσώπων που δεν είναι έμποροι (π.χ πληρωμή ΔΕΗ)

Καταθέσεις απλού ταμιευτηρίου : Αυτές αποδίδονται όποτε ζητήσει την απόδοση τους ο δικαιούχος και είναι πάντοτε τοκοφόρες.

4.8 Η κυριαρχία του παιδιού καταναλωτή-αποταμιευτή

Την σημερινή εποχή τα παιδιά έχουν και αυτά δικές τους πηγές εισόδων τα οποία δεν προέρχονται τόσο από την εργασία τους αλλά κατά κύριο λόγο από άλλες πηγές όπως πχ από τη γιαγιά και τον παππού έτσι πολλοί «πιτσιρικάδες» διαχειρίζονται το δικό τους «χαρτζιλίκι» το οποίο είναι έξω από το εισόδημα της οικογένειας.

Δεν είναι διόλου περίεργο έτσι ότι πολλές και μεγάλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα όπως οι τράπεζες να δείχνουν ενδιαφέρον για τους μικρούς καταναλωτές. Οι περισσότερες έτσι ευρωπαϊκές τράπεζες προτείνουν στους γονείς μια σειρά από αποταμιευτικά προγράμματα τα οποία καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα από την ζωή των παιδιών στην οικογένεια , στο σχολείο και στην κοινωνία. Συνήθως δε , τα προγράμματα αυτά έχουν και ένα ασφαλιστικό μέρος που αφορά κυρίως το σχηματισμό κεφαλαίου.

4.9 Η αποταμίευση μειώνεται μελλοντικά

Όλο και λιγότερο αποταμιεύουν οι Έλληνες. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τα οποία έδωσε στη δημοσιότητα το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών , η αποταμίευση των ελληνικών νοικοκυριών ως ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματός τους μειώνεται τα τελευταία χρόνια με υψηλούς ρυθμούς ενώ από το 2005 έως και το 2008 το ποσοστό μείωσης του προβλέπεται να φθάσει το 50%.

(5) ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

Παράγοντες που επηρεάζουν την αποταμίευση

Η ενότητα αυτή εξηγεί τους παράγοντες που προσδιορίζουν την ιδιωτική αποταμίευση.

- I. Ο σημαντικότερος , ίσως , παράγοντας που προσδιορίζει την ιδιωτική αποταμίευση είναι το **εισόδημα**. Σύμφωνα με την υπόθεση του κύκλου ζωής , όπως αυτή έχει αναπτυχθεί από τον Modigliani , το εισόδημα προσδιορίζει την αποταμίευση. Συγκεκριμένα , ο Modigliani υποστηρίζει ότι μια αύξηση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης που οφείλεται σε άνοδο της παραγωγικότητας θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ιδιωτικής αποταμίευσης , αφού θα αυξηθεί το συνολικό εισόδημα των ατόμων που έχουν απασχόληση σε σχέση με αυτούς που δεν έχουν. Σε μία πρόσφατη μελέτη , συσχετίζουν την αποταμίευση με την οικονομική ανάπτυξη σε ένα υπόδειγμα κύκλου ζωής. Στο υπόδειγμα δείχνουν ότι , αν τα άτομα συσσωρεύσουν κεφάλαιο όσο βρίσκονται σε ηλικία απασχόλησης , όταν φθάσουν σε ηλικία συνταξιοδότησης θα χρησιμοποιήσουν το κεφάλαιο αυτό για κατανάλωση , οπότε μια αύξηση του πληθυσμού ή της παραγωγικότητας θα αυξήσει τη συνολική αποταμίευση , αφού η αποταμίευση των νέων θα είναι μεγαλύτερη από την εκταμίευση των ηλικιωμένων. Σε μία άλλη μελέτη έχει υπολογιστεί ότι υπάρχει άμεση θετική σχέση μεταξύ ρυθμού ανάπτυξης και αποταμίευσης. Τέλος αποδεικνύεται η ύπαρξη θετικής σχέσης μεταξύ των δύο μεταβλητών (εισόδημα-αποταμίευση) , ότι δηλαδή μια αύξηση του εισοδήματος προκαλεί άνοδο της αποταμίευσης.
- II. Μια άλλη μεταβλητή που επηρεάζει την αποταμίευση είναι το **δημοσιονομικό έλλειμμα**. Δύο είναι οι κυρίαρχες απόψεις στην οικονομική σκέψη για την επίδραση του δημοσιονομικού ελλείμματος στην αποταμίευση. Σύμφωνα με την πρώτη , όταν οι καταναλωτές δεν εκτιμούν τα δημόσια αγαθά , τότε μια αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της εθνικής αποταμίευσης , ενώ δημιουργείται

και έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο. Δηλαδή μια αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος που προέρχεται είτε από μείωση των εσόδων είτε από άνοδο των δημόσιων δαπανών έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και τη μείωση της αποταμίευσης. Αντίθετα, όταν οι καταναλωτές εκτιμούν τα δημοσιονομικά αγαθά, τότε η διεύρυνση του δημοσιονομικού ελλείμματος αυξάνει την αποταμίευση. Στην περίπτωση αυτή, αναμένεται να υπάρξει αρνητική σχέση μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής αποταμίευσης, ενώ ο εκτιμώμενος συντελεστής λαμβάνει τιμές μεταξύ 0 και του -1. Σύμφωνα με την υπόθεση του Ricardo, μια μείωση της δημόσιας αποταμίευσης συνεπάγεται ισόποση αύξηση της ιδιωτικής αποταμίευσης καθώς τα άτομα που έχουν ορθολογικές προσδοκίες περιμένουν ότι θα κληθούν στο μέλλον τα ίδια ή οι απόγονοι τους να καλύψουν το έλλειμμα που έχει δημιουργηθεί και για αυτό δεν θεωρούν την πιθανή αποταμίευση τους σε τίτλους του Δημοσίου ως αύξηση του πλούτου τους.

Στην περίπτωση αυτή, ο εκτιμώμενος συντελεστής αναμένεται να είναι -1, πράγμα που υποδηλώνει ότι μια αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος οδηγεί σε ισόποση μείωση της ιδιωτικής αποταμίευσης. Βεβαίως, στην περίπτωση που τα νοικοκυριά αντιμετωπίζουν περιορισμούς ρευστότητας, η ρικαρδιανή ισοδυναμία δεν μπορεί να ισχύει, αφού δεν θα μπορούν να ρευστοποιήσουν τους τίτλους που έχουν στη διάθεση τους. Σημαντικό ρόλο στις αποταμιευτικές αποφάσεις των καταναλωτών παίζει και το δημόσιο σύστημα ασφάλισης. Εάν τα άτομα έχουν εμπιστοσύνη στο κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα, τότε έχουν μειωμένη αποταμίευση, ενώ σε αντίθετη περίπτωση, αυξάνουν την αποταμίευση τους για να μπορούν να αντιμετωπίσουν ενδεχόμενες υψηλές δαπάνες όταν θα βρίσκονται στην τρίτη ηλικία. Τέλος πολλοί ερευνητές έχουν ελέγξει εμπειρικά την υπόθεση του Ricardo, όπως ο Dalamagas, ο οποίος εξέτασε την ρικαρδιανή ισοδυναμία για 52 χώρες. Στην εμπειρική του ανάλυση διαφοροποιείται από προηγούμενους αναλυτές, αφού χρησιμοποιεί ένα διευρυμένο υπόδειγμα με την

προσθήκη της μεταβλητής «φόροι ως ποσοστό χρέους» , η οποία προσδιορίζει το βαθμό υποκατάστασης μεταξύ φόρων και δημόσιου χρέους. Τα εμπειρικά του αποτελέσματα δείχνουν ότι στις χώρες που έχουν υψηλό χρέος ο εκτιμώμενος συντελεστής είναι αρνητικός , αλλά όχι ίσος με το -1 , ενώ στις χώρες που έχουν χαμηλό χρέος ο συντελεστής είναι θετικός. Το τελευταίο αυτό εύρημα υποδηλώνει ότι οι καταναλωτές στις χώρες αυτές θεωρούν ότι τα κρατικά ομόλογα είναι τμήμα του διαθέσιμου πλούτου τους.

III. Ένας άλλος παράγοντας που επηρεάζει σημαντικά την ιδιωτική αποταμίευση είναι ο **δείκτης απελευθέρωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος**. Η απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της αποταμίευσης , αφού όταν δεν υφίστανται διοικητικοί περιορισμοί στις αγορές κεφαλαίων , οι καταναλωτές μεγιστοποιούν τη χρησιμότητα που αντλούν από τις αγορές αυτές με βάση μόνο τον εισοδηματικό τους περιορισμό. Αντίθετα , όταν υπάρχουν περιορισμοί ρευστότητας , οι καταναλωτές μπορούν να δανειστούν μόνο μέχρι ένα ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματός τους , με αποτέλεσμα να περιορίζουν την επιθυμητή κατανάλωση.

Εμπειρικά ο βαθμός απελευθέρωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος μπορεί να εκτιμηθεί είτε με τη χρήση ψευδομεταβλητής είτε με το λόγο της καταναλωτικής πίστης προς το διαθέσιμο εισόδημα. Υπάρχουν μελέτες οι οποίες απέδειξαν την σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών (χρηματοπιστωτικό σύστημα-αποταμίευση) , όπως η μελέτη των Loyaza , οι οποίοι δείχνουν ότι η απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος ήταν μια από τις βασικές αιτίες μείωσης της ιδιωτικής αποταμίευσης σε 20 βιομηχανικές και 49 αναπτυσσόμενες χώρες.

Η επίδραση του πραγματικού επιτοκίου στην αποταμίευση είναι αμφίβολη ως προς το πρόσημο , αφού σημαντικό ρόλο παίζουν το μέγεθος του διαθέσιμου πλούτου , το αποτέλεσμα διαχρονικής

υποκατάστασης και το κόστος χρήσης διαρκών αγαθών. Συγκεκριμένα , μία άνοδος των επιτοκίων έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του διαθέσιμου πλούτου , την υποκατάσταση της παρούσας κατανάλωσης και την αύξηση του κόστους χρήσης διαρκών αγαθών. Η αύξηση του διαθέσιμου πλούτου θα μειώσει την αποταμίευση , ενώ η υποκατάσταση της παρούσας κατανάλωσης και η αύξηση του κόστους χρήσης θα αυξήσει την αποταμίευση. Σε πρόσφατες μελέτες , συμπεραίνουν ότι υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ επιτοκίων και ιδιωτικής αποταμίευσης , αλλά τις περισσότερες φορές ο εκτιμώμενος συντελεστής είναι χαμηλός και στατιστικά μη σημαντικός. Άλλοι ερευνητές διαπιστώνουν θετική σχέση μεταξύ πραγματικών επιτοκίων και ιδιωτικής αποταμίευσης , αλλά μόνο όταν χρησιμοποιούν διαχρονικά και διαστρωματικά δεδομένα από κοινού ο εκτιμώμενος συντελεστής είναι στατιστικά σημαντικός.

- IV. Ένας άλλος σημαντικός προσδιοριστικός παράγοντας της ιδιωτικής αποταμίευσης είναι ο **πληθωρισμός** , ο οποίος μπορεί να θεωρηθεί ως δείκτης οικονομικής σταθερότητας. Μια άμβλυνση λοιπόν των πληθωριστικών πιέσεων έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της αποταμίευσης. Βεβαίως , είναι πιθανό μια αύξηση του πληθωρισμού να οδηγήσει σε αύξηση των ονομαστικών επιτοκίων με συνέπεια την αύξηση της ιδιωτικής αποταμίευσης. Πράγματι , μελέτες διαπιστώνουν αρνητική σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ιδιωτικής αποταμίευσης για πολλές βιομηχανικές και αναπτυσσόμενες οικονομίες.
- V. Τέλος , η ιδιωτική αποταμίευση επηρεάζεται από τις **δημογραφικές εξελίξεις**. Σύμφωνα με το οικονομικό υπόδειγμα του κύκλου ζωής , η ηλικιακή δομή του πληθυσμού επηρεάζει την αποταμίευση. Σε κοινωνίες όπου ο δείκτης γήρανσης του πληθυσμού είναι υψηλός αναμένεται μείωση της αποταμίευσης , επειδή τα άτομα τρίτης ηλικίας εκταμιεύουν τα χρήματα που αποταμίευσαν όταν εργάζονταν. Ερευνητές εκτίμησαν ότι οικονομίες με υψηλό δείκτη γήρανσης

αποταμιεύουν λιγότερο. Επιπρόσθετα όμως άλλες μελέτες έδειξαν ότι οι προβλέψεις του υποδείγματος του κύκλου ζωής δεν ισχύουν σε όλες τις περιπτώσεις. Συγκεκριμένα , υποστήριξαν την άποψη ότι τα άτομα τρίτης ηλικίας μπορεί να συνεχίσουν να αποταμιεύουν για διάφορους λόγους , όπως για αντιμετώπιση μελλοντικών οικονομικών κινδύνων , οικονομική στήριξη των παιδιών τους ή αύξηση των περιουσιακών στοιχείων που προσδοκούν να αφήσουν ως κληρονομιά στα παιδιά τους. Σε μία πρόσφατη μελέτη υποστηρίζεται η άποψη ότι , εάν τα νέα άτομα δανείζονται υπερβολικά , είναι δυνατόν μια αύξηση της παραγωγικότητας να οδηγήσει σε αρνητική συσχέτιση μεταξύ της ιδιωτικής αποταμίευσης και της οικονομικής ανάπτυξης.

- VI. Τέλος εκτός από τους ανωτέρω οικονομικούς και δημογραφικούς παράγοντες , και η **πολιτική σταθερότητα** που υπάρχει σε μία οικονομία φαίνεται ότι επηρεάζει την αποταμίευση.

Συμπεράσματα ,

Τα εμπειρικά αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι : Πρώτον η «διπλή γήρανση» του πληθυσμού (δηλ. ο χαμηλός δείκτης γονιμότητας και ο υψηλός δείκτης γήρανσης) είναι ιδιαίτερα έντονος στην Ελλάδα και μικρή αύξηση του πληθυσμού που οφείλεται κυρίως στους μετανάστες , επηρεάζει την ιδιωτική αποταμίευση. Συγκεκριμένα , μια αύξηση του δείκτη γήρανσης θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της αποταμίευσης. Το αποτέλεσμα αυτό είναι σύμφωνο με την ελληνική πραγματικότητα , καθώς ο θεσμός της οικογένειας είναι ιδιαίτερα ισχυρός στην Ελλάδα και τα άτομα τρίτης ηλικίας συνηθίζουν να στηρίζουν οικονομικά τα νεότερα μέλη της οικογένειας σε κάθε στάδιο της ζωής τους. Το αποτέλεσμα αυτό επίσης αντανακλά και την υφιστάμενη αβεβαιότητα ως προς την παροχή υπηρεσιών ποιότητας από τους κοινωνικοασφαλιστικούς φορείς. Έτσι , ακόμη και τα άτομα τρίτης ηλικίας αποταμιεύουν ούτως ώστε να έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν απρόοπτες δαπάνες στο μέλλον. Αντίθετα , η μείωση του δείκτη γονιμότητας έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ιδιωτικής αποταμίευσης.

Δεύτερον , η απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της αποταμίευσης , ενώ και η μείωση των πραγματικών επιτοκίων περιορίζει την ιδιωτική αποταμίευση.

Τρίτον , η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος οδηγεί σε πτώση της ιδιωτικής αποταμίευσης. Στην Ελλάδα οι οικονομικές μονάδες δεν λειτουργούν απολύτως σύμφωνα με την ρικαρδιανή ισοδυναμία. Εντούτοις , φαίνεται ότι , όταν η κεντρική κυβέρνηση αυξάνει το δημοσιονομικό έλλειμμα , τα άτομα αυξάνουν την αποταμίευση τους , ούτως ώστε στο μέλλον να έχουν οικονομική δραστηριότητα , τα ίδια ή τα παιδιά τους , να αντιμετωπίσουν αυξημένους φόρους. Τέταρτον , μια άνοδος του ρυθμού μεταβολής του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος αυξάνει την αποταμίευση. Τέλος , η οικονομική αβεβαιότητα , όπως αυτή μπορεί να εκφραστεί από τον πληθωρισμό , καθώς και η πολιτική αβεβαιότητα , έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση την ιδιωτικής αποταμίευσης.

(6) ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ - ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΚΑΙ Η ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΗ ΣΕ ΕΠΕΝΔΥΤΗ

Η αποταμίευση και η επένδυση χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά , αλλά ουσιαστικά είναι δύο εντελώς διαφορετικές έννοιες.

Αποταμίευση είναι η απόθεση χρημάτων με ασφάλεια , όπως σε μία τράπεζα ή σε έναν λογαριασμό για βραχυπρόθεσμες ανάγκες , όπως τα τρέχοντα έξοδα ή άλλες έκτακτες ανάγκες. Οι αποταμιεύσεις είναι κυρίως ρευστό δηλαδή μπορεί εύκολα να μετατραπεί η επένδυση σε μετρητά.

Επένδυση είναι η ανάληψη ρίσκου με ένα τμήμα των αποταμιεύσεων , όπως η αγορά μετοχών ή ομολόγων με την ελπίδα επίτευξης υψηλότερων αποδόσεων μακροπρόθεσμα.

Αντίθετα με τις τραπεζικές αποταμιεύσεις , οι μετοχές και τα ομόλογα μακροπρόθεσμα αποδίδουν αρκετά για να υπερκεράσουν τον πληθωρισμό , αλλά επίσης η αξία τους βρίσκεται σε ύφεση από καιρού εις καιρόν.

Η μετεξέλιξη του αποταμιευτή σε επενδυτή

Ο παραδοσιακός λογαριασμός ταμιευτηρίου καθώς και οι προθεσμιακές τοποθετήσεις , που ως σήμερα ήταν η κύρια μορφή αποταμίευσης των ιδιωτών , αρχίζει να μεταλλάσσεται , κυρίως λόγω της πτώσης των επιτοκίων , με τη σταδιακή μεταφορά των κεφαλαίων σε νέα επενδυτικά προϊόντα με μεγαλύτερη πολυπλοκότητα , περισσότερο ρίσκο αλλά και υψηλότερη απόδοση. Είναι επίσης γεγονός ότι το άνοιγμα των διεθνών κεφαλαιαγορών και η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου με την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος (ευρώ) θέτουν τον Έλληνα επενδυτή στην ανάγκη επιλογής μέσα από μια τεραστία γκάμα εναλλακτικών λύσεων όχι μόνο στην ελληνική αλλά και ευρύτερα στην παγκόσμια αγορά.

Στα νέα αυτά δεδομένα του ελληνικού οικονομικού και νομισματικού «γίγνεσθαι» , οι τράπεζες έχουν ήδη ανταποκριθεί άμεσα με την προσφορά μιας σειράς νέων τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών. Τα προϊόντα αυτά μπορεί να είναι συνδυασμός αμοιβαίων κεφαλαίων υψηλού ή χαμηλού ρίσκου , αποταμιευτικά προϊόντα κτλ. Βέβαια θα πρέπει να ληφθεί σημαντικά υπόψη ότι τα νέα αυτά προϊόντα χαρακτηρίζονται από την προϋπόθεση μεσομακροπρόθεσμης διάρκειας επένδυσης για την ωρίμανση του επενδυμένου κεφαλαίου , την κλιμάκωση των περιθωρίων απόδοσης σε συνάρτηση με το μέγεθος απόδοσης ρίσκου κτλ. Είναι ίσως επίσης σημαντικό να λεχθεί ότι οι αποδόσεις πολλών από τα προϊόντα αυτά βασίζονται γενικότερα στην ανάπτυξη και την πορεία των διεθνών χρηματιστηριακών αγαθών. Γίνεται λοιπόν σαφές ότι η δομή όλων αυτών των επενδυτικών προϊόντων είναι σύνθετη και πολύπλοκη με αποτέλεσμα να καθίσταται αναγκαία η αλλαγή κουλτούρας στον Έλληνα από τον ρόλο του «αποταμιευτή» στο ρόλο του «επενδυτή». Επιπροσθέτως η πρόκληση έχει διπλό χαρακτήρα : από τη μία πλευρά ανοίγονται νέοι ορίζοντες επενδυτικών δυνατοτήτων σε μια ευρύτερη γεωγραφική αγορά και από την άλλη ο ιδιώτης επενδυτής δεν θα μπορεί πλέον μόνος του να διαχειριστεί την περιουσία του , όπως στο παρελθόν συνήθιζε να κάνει με την παραδοσιακή μορφή ταμιευτηρίου

, λόγω της πολυπλοκότητας , του μεγέθους και της μεταβλητότητας του νέου χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος.

Τέλος , η δυσκολότερη ίσως πρόκληση για τον έλληνα επενδυτή είναι η καθαυτή αλλαγή της επενδυτικής του κουλτούρας και συνείδησης. Απαραίτητα συστατικά για την επιτυχία αυτής της αλλαγής είναι η εμπειριστατωμένη ενημέρωση του , η απόκτηση καλύτερης γνώσης των προϊόντων , η αποδοχή υψηλότερων επενδυτικών κινδύνων με προσδοκία υψηλότερων αποδόσεων , η αποδοχή μεγαλύτερου χρονικού ορίζοντα επενδύσεων κ.α. Βέβαια στην προσπάθεια αυτή τον κυρίαρχο ρόλο έχουν οι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί οι οποίοι θα πρέπει να συνεισφέρουν τα μέγιστα για τη σωστή ενημέρωση και παροχή συμβουλών προς τους πελάτες τους.

(7) ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Ένα από τα άλυτα διλήμματα σε σχέση με το πρόβλημα της ανεργίας είναι η αλλοίωση του κινήτρου για εργασία την οποία συνεπάγονται τα επιδόματα ανεργίας. Η λογική του ευρωπαϊκού κοινωνικού κράτους , σύμφωνα με την οποία παρέχονται στους άνεργους υψηλά και (σχετικά μακροχρόνια) επιδόματα τα οποία χρηματοδοτούνται από κρατήσεις στους μισθούς τους που έχουν το χαρακτήρα ασφαλιστρου κατά της ανεργίας , έχει προφανείς επιπτώσεις στο κίνητρο για την εργασία. Ιδίως όταν οι άνεργοι είναι χαμηλόμισθοι και το επίδομα τους σχετικά υψηλό , είναι φυσικό η αξία του ελεύθερου χρόνου να υπερβαίνει κατά πολύ τα πρόσθετα χρήματα τα οποία θα κερδίσουν αν ξαναβρούν γρήγορα δουλειά. Γεγονός που παρατείνει βέβαια τη διάρκεια της ανεργίας και κατά συνέπεια αυξάνει τον απόλυτο αριθμό των ανέργων.

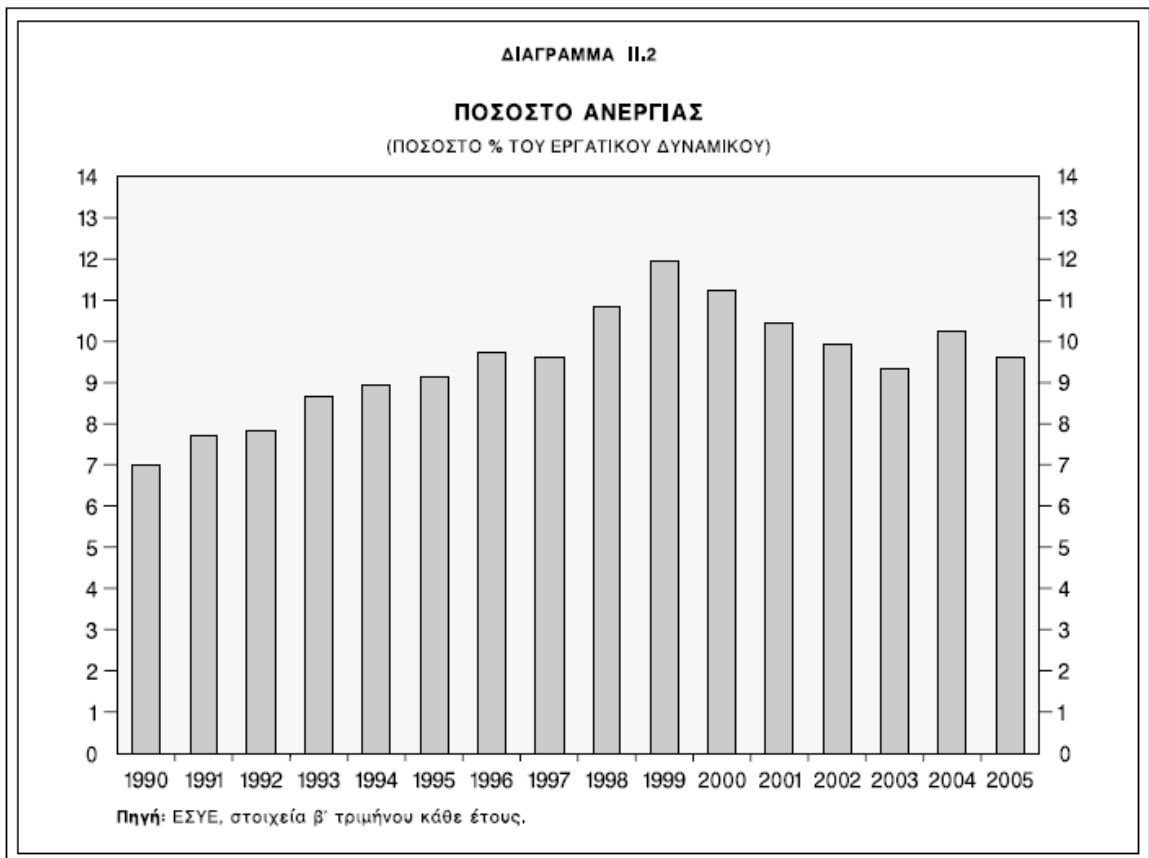
Μια κατεύθυνση για πιθανή λύση αυτού του προβλήματος προέρχεται από δύο βρετανούς ακαδημαϊκούς, τους Michael Orszag και Dennis Snower οι οποίοι προτείνουν να επιτραπεί στους εργαζομένους να αποταμιεύουν για την ενδεχόμενη περίπτωση της ανεργίας. Το σχέδιο αυτό θα απαιτεί από όλους τους εργαζομένους να αποταμιεύουν ένα ελάχιστο ποσό τον μήνα σε έναν

ατομικό λογαριασμό ανεργίας. Εκείνοι που θα χάνουν τη δουλειά τους θα μπορούν να χρησιμοποιούν αυτόν τον λογαριασμό αποσύροντας ένα ποσό ανά μήνα ανάλογο περίπου του επιδόματος ανεργίας μέχρι την εξάντληση του λογαριασμού, οπότε και θα αρχίζουν να εισπράττουν ένα επίδομα από την κυβέρνηση. Ταυτόχρονα οι λογαριασμοί των εργαζομένων χαμηλότερων εισοδημάτων θα ενισχύονται από την κυβέρνηση, ενώ στο τέλος της εργάσιμης ζωής το υπόλοιπο του σχετικού λογαριασμού θα καταλήγει στους ίδιους τους εργαζόμενους.

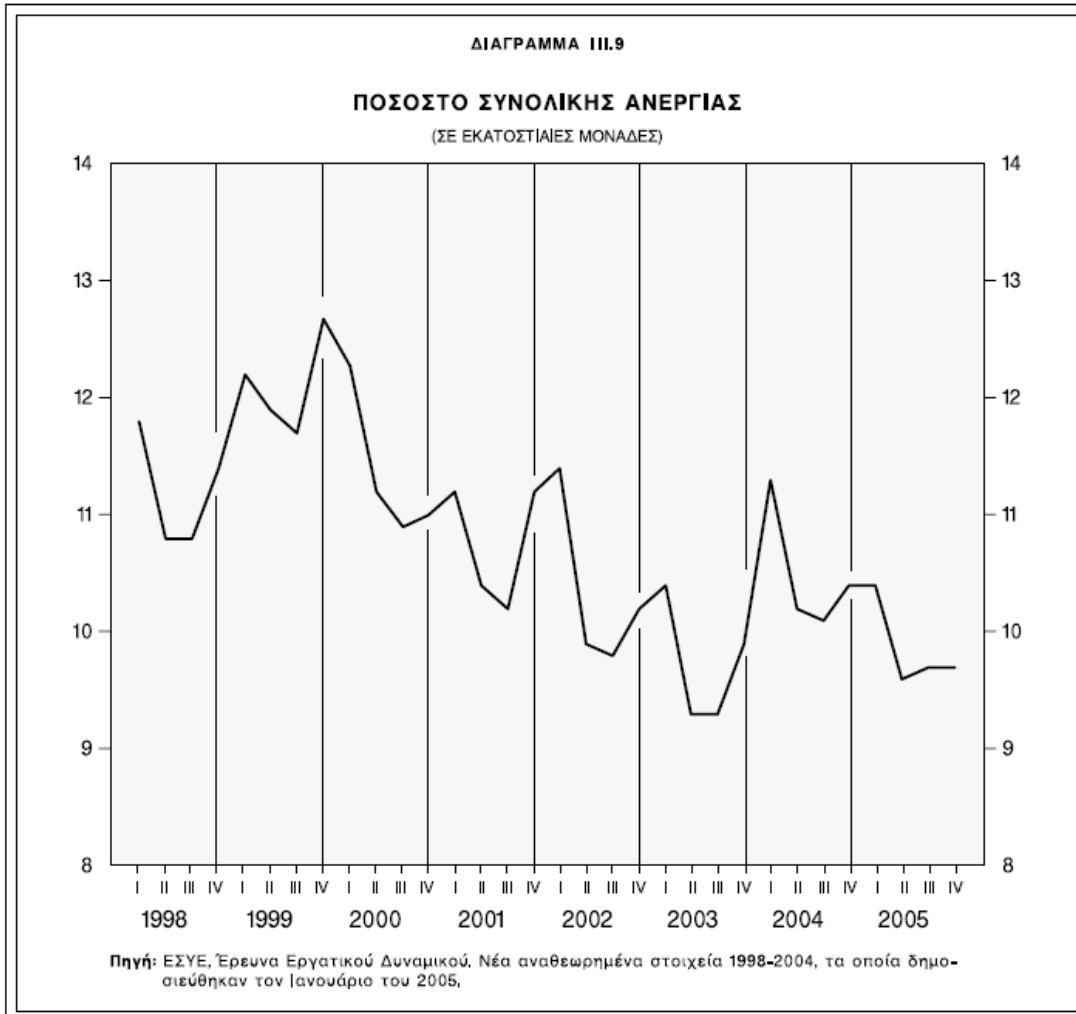
Οι εργαζόμενοι θα βλέπουν έτσι αυτούς τους λογαριασμούς ως μακροπρόθεσμες επενδύσεις και θα επιδιώκουν να βρουν δουλειά το ταχύτερο δυνατόν για να μην ξοδέψουν χωρίς λόγο τα χρήματα από τις επενδύσεις αυτές. Επίσης ένα τέτοιο σύστημα θα περιορίσει και το κόστος παρακολούθησης των ανέργων (αν δηλαδή ψάχνουν πράγματι για δουλειά), αφού οι άνθρωποι θα έχουν πολύ ισχυρότερο κίνητρο να βρουν δουλειά από τον όποιο κρατικό έλεγχο. Το γεγονός δηλαδή ότι για την ανεργία πληρώνουν πρώτα οι ίδιοι προσωπικά.

Η πρόταση αυτή έχει βέβαια και σοβαρά πιθανά μειονεκτήματα. Η ανεργία είναι κατ' εξοχήν ένα γεγονός που ταιριάζει σε μια ασφαλιστική προσέγγιση αφού υπάρχουν κατηγορίες ανθρώπων που έχουν πολύ μικρές πιθανότητες να μείνουν άνεργοι. Με δεδομένο ότι τα ποσά που είναι αναγκαία όταν κάποιος καταλήγει στην ανεργία είναι σημαντικά, η χρήση ατομικών λογαριασμών αποταμίευσης μπορεί να οδηγήσει στην υπερβολική αποταμίευση (σε σχέση με το κοινωνικώς επιθυμητό). Ταυτόχρονα οι νεότεροι, που στην Ευρώπη ιδίως - όπου οι αποζημιώσεις για τις απολύσεις είναι υψηλές και το κόστος της απόλυσης των νέων εργαζομένων σχετικά χαμηλότερο από αυτό των παλαιότερων- έχουν πολύ μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι, δεν θα μπορούν να καλυφθούν αποτελεσματικά από το σύστημα γιατί δεν θα προλαβαίνουν να αποταμιεύσουν αρκετά. Τέλος δεν είναι βέβαιο ότι οι νεότεροι θα αντιμετωπίζουν τους ατομικούς τους λογαριασμούς ως ατομική ιδιοκτησία όταν θα γνωρίζουν ότι δεν θα μπορούν να τους χρησιμοποιήσουν (αν δεν μείνουν άνεργοι) παρά μετά από πολλές δεκαετίες.

Παρ' όλα αυτά τα προβλήματα η ιδέα του ατομικού λογαριασμού ανεργίας (σε συνδυασμό ίσως και με κάποιες ασφαλιστικού χαρακτήρα κρατήσεις), δίνει μια πιθανή διέξοδο σε ένα πραγματικό πρόβλημα και αξίζει σίγουρα να αξιολογηθεί από τις κυβερνήσεις χωρών με υψηλή ανεργία, τόσο θεωρητικά όσο και με την εφαρμογή σχετικών πιλοτικών σχεδίων.

ΠΗΓΗ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΗΓΗ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(8) ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Το Χρηματιστήριο είναι μια επίσημη , οργανωμένη και ελεγχόμενη αγορά κινητών αξιών , οι τιμές των οποίων προσδιορίζονται από τις δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης.

Ο επενδυτής βλέπει το Χρηματιστήριο ως μια εναλλακτική μορφή τοποθέτησης των χρημάτων που αποταμιεύει , με σκοπό την επιδίωξη ικανοποιητικής απόδοσης συνήθως υψηλότερης από αυτήν που προσφέρουν επενδύσεις όπως οι τραπεζικές καταθέσεις και τα κρατικά ομόλογα

(9) ΟΜΟΛΟΓΑ

Ομόλογο είναι ένα δάνειο το οποίο λαμβάνει ένα κράτος ή μία επιχείρηση από τους επενδυτές συμφωνώντας να πληρώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα προσυμφωνημένο τόκο καθ' όλη τη διάρκεια του ομολόγου και κατόπιν να το εξοφλήσει στη λήξη του.

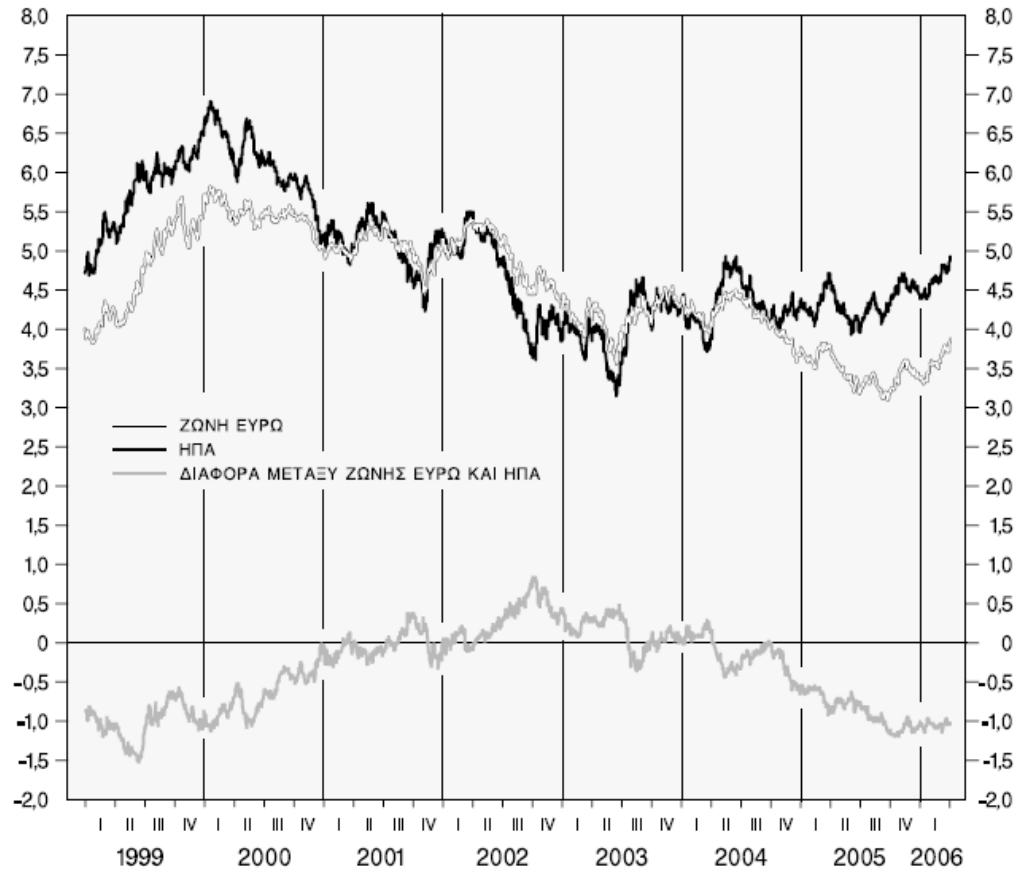
Οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων τίτλων (ομολόγων) στην ζώνη του Ευρώ έχουν μεγάλη διαφορά σε σχέση με τις ΗΠΑ , οι οποίες παρουσίασαν σημαντική αύξηση αποδόσεων.

Το χαμηλό επίπεδο των μακροπρόθεσμων επιτοκίων παγκοσμίως οφείλεται σε παράγοντες όπως : η αύξηση της αποταμίευσης εν όψει δημογραφικών αλλαγών στην Ευρωπαϊκή Ένωση , η αύξηση της διακράτησης μακροπρόθεσμων τίτλων από ταμεία συντάξεων και ασφαλιστικές εταιρείες λόγω της μεταρρύθμισης του κανονιστικού πλαισίου που διέπει αυτούς τους φορείς στην Ευρωπαϊκή Ένωση , πιθανή κερδοσκοπική συμπεριφορά και η αύξηση των τοποθετήσεων σε μακροπρόθεσμα ομόλογα από τις πετρελαιοεξαγωγικές χώρες και οι τοποθετήσεις σε τίτλους Αμερικανικού Δημοσίου από τις κεντρικές Τράπεζες ορισμένων χωρών της Ασίας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ V,4

ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΔΕΚΑΕΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

(ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΑ % ΕΤΗΣΙΩΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟΔΟΣΕΩΝ
ΣΕ ΕΚΑΤΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ)

Πηγή: ΕΚΤ.

ΠΗΓΗ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Π Ι Ν Α Κ Α Σ VII.1
ΕΚΑΤΟΣΤΙΑΙΑ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΔΟΘΕΝΤΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΤΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Τίτλοι	2003	2004	2005
Έντοκα γραμμάτια	4,8	5,7	5,7
Ομόλογα	95,2	94,3	94,3
ετήσια	7,4	17,5	-
3ετή	22,5	21,2	19,4
5ετή	25,9	30,3	23,9
7ετή	0,5	0,2	-
10ετή	28,0	23,7	26,7
12ετή	-	0,9	9,7
15ετή	1,9	-	-
20ετή	10,2	0,7	-
23ετή	3,6	5,5	6,2
32ετή	-	-	14,1
Σύνολο	100,0	100,0	100,0
Συνολική αξία τίτλων (εκατ. ευρώ)	36.521	43.361	38.117

Σημείωση: Στην περίπτωση των επανεκδόσεων, η κατανομή των αντληθέντων κεφαλαίων έγινε με βάση την αρχική και όχι την εναπομένονσα διάρκεια των τίτλων.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

ΠΗΓΗ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**(10) ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟ ΚΟΣΤΙΖΕΙ Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ
ΣΤΑ ΑΜΟΙΒΑΙΑ**

ΟΜΟΛΟΓΑ για όλα τα βελάντια, ώστε να είναι προσιτά στους αποταμιευτές, έκδωσε πριν μερικά χρόνια το υπουργείο Οικονομικών. Τα ομόλογα, με μικρή ονομαστική αξία, είναι αφορολόγητα, εφόσον οι αποταμιευτές τα κρατούν από την ημέρα της αγοράς τους έως και τη λήξη τους. Αυτοί οι τίτλοι, που είχαν την επωνυμία «Αποταμιευτικά Ομόλογα», είχαν διάρκεια 3, 5 και 10 ετών. Τα αποταμιευτικά ομόλογα δεν είναι διαπραγματεύσιμα στη δευτερογενή αγορά. Σε περίπτωση δηλαδή ρευστοποίησής τους δεν θα τα αγοράζει άλλος ιδιώτης ή εταιρεία, αλλά το Ελληνικό Δημόσιο. Επίσης οι αποταμιευτές, αν θέλουν, θα μπορούν να τα ανταλλάσσουν με τα ομόλογα του τύπου που εκδίδει και σήμερα το Δημόσιο. Η αξία των λαϊκών ομολόγων θα είναι αντίστοιχη ή και μικρότερη των εντόκων γραμματίων. Το επιτόκιο των (αφορολόγητων) αποταμιευτικών ομολόγων θα είναι ελάχιστα μικρότερο των άλλων τίτλων, οι οποίοι

φορολογούνται. Η διάθεσή τους έγινε με δημόσια εγγραφή μέσω των τραπεζών και ήταν αυλοι τίτλοι.

Στόχος της έκδοσης των αποταμιευτικών ομολόγων, ήταν να συνηθίσουν οι αποταμιευτές, που τοποθετούν τις οικονομίες τους σε έντοκα γραμμάτια, σε τίτλους μεγαλύτερης διάρκειας. Τα αποταμιευτικά ομόλογα θα έχουν τα βασικά χαρακτηριστικά όμοιων τίτλων που εκδίδονται σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πόσο κοστίζει η αποταμίευση στα αμοιβαία

Υπάρχουν ακριβά και φθηνά αμοιβαία; «Όχι» θα απαντούσε κανείς σε πρώτη προσέγγιση. Η τιμή του μεριδίου ενός αμοιβαίου είναι αντικειμενική. Μπορεί να υπολογισθεί αν διαιρέσουμε την αξία του ενεργητικού του αμοιβαίου με τον αριθμό των μεριδίων του που βρίσκονται σε κυκλοφορία. Και όμως τα πράγματα δεν είναι ακριβώς έτσι. Αν ανατρέξει κανείς στους πίνακες με τις τιμές των αμοιβαίων κεφαλαίων που δίδονται τακτικά στη δημοσιότητα και εντοπίσει την τιμή του μεριδίου του αμοιβαίου που τον ενδιαφέρει, θα διαπιστώσει ότι απευθυνόμενος στην ΑΕΔΑΚ που διαχειρίζεται το αμοιβαίο δεν θα μπορέσει να αγοράσει τα μερίδια στην καθαρή τιμή που αναφέρεται στους πίνακες.

Και αυτό γιατί οι εταιρείες διαχείρισης χρεώνουν προμήθειες στον μεριδιούχο είτε όταν του διαθέτουν μερίδια των αμοιβαίων τους είτε όταν εξαγοράζουν μερίδια που έχει ο μεριδιούχος, δηλαδή όταν αυτός θελήσει να ρευστοποιήσει την επένδυσή του για να πάρει τα χρήματα που επένδυσε, μαζί βεβαίως με την απόδοση που είχαν. Στους πίνακες που δίδονται στη δημοσιότητα άλλωστε αναγράφονται συνήθως, πέραν της καθαρής τιμής, τόσο η τιμή διάθεσης του μεριδίου όσο και η τιμή εξαγοράς.

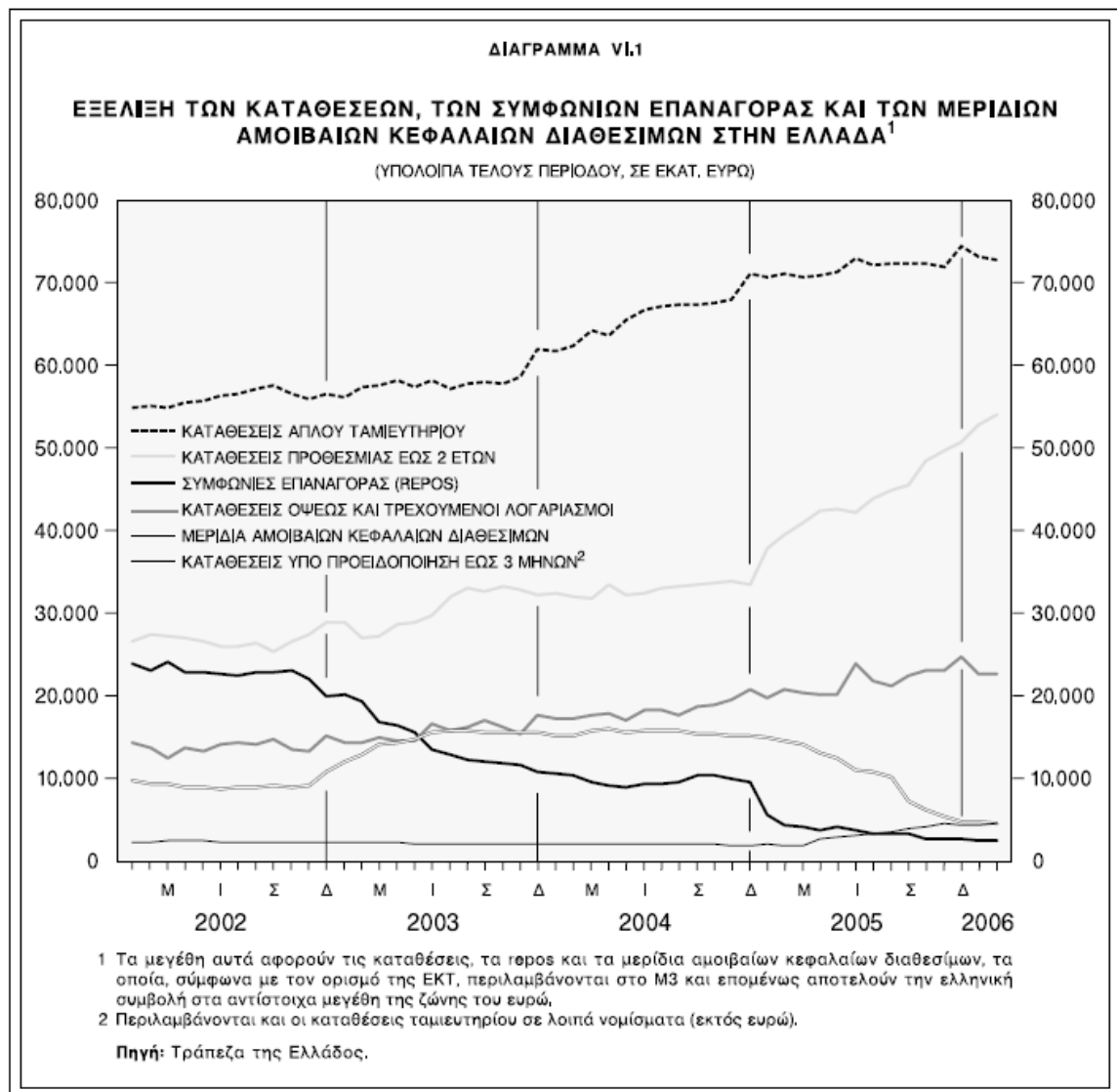
Το κατά πόσον μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο το ύψος της προμήθειας στη διαμόρφωση του ύψους της τελικής απόδοσης για τον επενδυτή μπορεί κανείς εύκολα να το διαπιστώσει. Ο κάτοχος, π.χ., μεριδίων αμοιβαίων των οποίων η

καθαρή τιμή μεταβλήθηκε κατά 10% σε έναν χρόνο ενδέχεται να πιστεύει ότι η απόδοσή του ήταν ικανοποιητική με τα σημερινά δεδομένα. Προφανώς ο μεριδιούχος ξεχνά ή, ακόμη χειρότερα, αγνοεί την προμήθεια εξαγοράς που πλήρωσε στην ανώνυμη εταιρεία διαχείρισης αμοιβαίων (ΑΕΔΑΚ) όταν αγόρασε τα μερίδια και αυτή που θα πληρώσει όταν θελήσει να προχωρήσει σε ρευστοποίηση των μεριδίων του. Το κόστος μάλιστα σε αυτή την περίπτωση δεν είναι καθόλου μικρό αλλά ροκανίζει ένα ικανό μέρος της απόδοσής του. Αρκεί να σκεφθεί κανείς ότι σε ορισμένες κατηγορίες αμοιβαίων ο μέσος όρος της προμήθειας την οποία χρεώνεται ο επενδυτής μπορεί να φθάσει ως και 4%-5% συνολικά αναλόγως βεβαίως και του ύψους της συνολικής τοποθέτησης για να διαπιστώσει ότι η απόδοση του 10% στην οποία υπολόγιζε ο αγοραστής των αμοιβαίων εξανεμίζεται κατά ένα μεγάλο μέρος της.

Για τον υπολογισμό του ύψους της προμήθειας έχει ληφθεί υπόψη η διαφορά ανάμεσα στις τιμές διάθεσης και εξαγοράς που έχουν ανακοινώσει οι ίδιες οι εταιρείες διαχείρισης των αμοιβαίων, την ίδια ημέρα. Οι προμήθειες εισόδου και εξόδου από ένα αμοιβαίο κεφάλαιο ποικίλλουν ανάλογα με το είδος του αλλά και την αγορά στην οποία είναι τοποθετημένο. Σε γενικές γραμμές τα διαχείρισης διαθέσιμων χρεώνουν τη μικρότερη προμήθεια και ακολουθούν διαδοχικά τα ομολογιακά, τα μεικτά και τα μετοχικά αμοιβαία. Εν τούτοις υπάρχουν σε κάθε κατηγορία αμοιβαία με ιδιαίτερα χαμηλές προμήθειες εισόδου - εξόδου. Όπως προκύπτει, το μέσο ύψος συνολικής προμήθειας (διάθεση και εξαγορά) για τα ομολογιακά αμοιβαία διαμορφώνεται γύρω στο 2,5% ενώ για τα διαχείρισης διαθέσιμων είναι χαμηλότερο, λίγο πάνω από το 1,5%. Στα μετοχικά και στα μικτά αμοιβαία το μέσο ύψος προμήθειας διαμορφώνεται γύρω στο 4,5%-5%.

Θα πρέπει πάντως να λάβει κανείς υπόψη του ότι οι τιμές διάθεσης και εξαγοράς που ανακοινώνονται από τις εταιρείες διαχείρισης αφορούν το ανώτατο ύψος προμήθειας το οποίο μπορούν να χρεώσουν οι εταιρείες και το οποίο καθορίζεται από τον κανονισμό τους που οι ίδιες έχουν καταρτίσει, έχοντας πάρει βεβαίως την έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Το ύψος αυτό δηλαδή καθορίζεται από την ίδια την εταιρεία κανένας δεν την υποχρεώνει να είναι υψηλότερο από

αυτό που η ίδια επιθυμεί. Στην πράξη βεβαίως οι περισσότερες εταιρείες εφαρμόζουν διάφορες πολιτικές προμηθειών, οι οποίες ενδέχεται να διαφοροποιούν το ανώτατο αυτό όριο. Κεντρικό σημείο της πολιτικής που ακολουθούν οι περισσότερες εταιρείες είναι η προσφορά κλιμακούμενων καλύτερων προμηθειών όσο μεγαλώνει το ύψος της συνολικής τοποθέτησης που κάνει ο αγοραστής των αμοιβαίων.

ΠΗΓΗ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(11) ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ

Πρόκειται για μία κατηγορία αμοιβαίων κεφαλαίων τα οποία επενδύουν τα διαθέσιμά τους σε βραχυπρόθεσμα προϊόντα της αγοράς χρήματος και σε έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του δημοσίου. Το προϊόντα αυτά έχουν σχεδόν μηδενικό κίνδυνο, ενώ λόγω του βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα τους μπορεί να γίνει και μία αρκετά ακριβής εκτίμηση για την τελική απόδοση που θα λάβει ο πελάτης. Με αυτό τον τρόπο ο επενδυτής έχει παρόμοια εξασφάλιση με μια τραπεζική κατάθεση, ενώ γνωρίζει με αρκετή ακρίβεια την απόδοση της τοποθέτησής του η οποία συνήθως πλησιάζει τις αποδόσεις των repos.

(12) REPOS ΩΣ ΠΡΟΪΟΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

Repos δηλαδή Συμφωνίες επαναφοράς ή επαναπώλησης είναι μια διεθνώς διαδεδομένη τεχνική συναλλαγή με αντικείμενο κυρίως τίτλους , συγκεκριμένα τεχνική πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναφοράς τους από τον αρχικό πωλητή.

Τα repos είναι στην ουσία προθεσμιακές καταθέσεις στις οποίες ο πελάτης λαμβάνει ως εξασφάλιση για την κατάθεσή του στην τράπεζα, ομόλογα του Δημοσίου ως ενέχυρο. Στο βαθμό που ο πελάτης δεν ενδιαφέρεται για εξασφαλίσεις, ο μόνος λόγος ύπαρξής τους είναι το φορολογικό πλεονέκτημα. Ο φόρος που επιβάλλεται σε αυτά τα προϊόντα είναι μικρότερος από το φόρο που επιβάλλεται στον τόκο των καταθέσεων ταμειευτηρίου και προθεσμίας.

Στην Ελλάδα είναι γνωστές ως συμβάσεις με τις οποίες οι τράπεζες κυρίως πωλούν εξωχρηματοσηριακά έντοκα γραμμάτια και ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου σε πελάτες τους , με τη συμφωνία , έναντι ορισμένου τιμήματος , στο οποίο ενσωματώνεται απόδοση κατά κανόνα μεγαλύτερη από την έντοκη

απόδοση αυτών των τίτλων. Αν και από οικονομικής άποψης τα γeros μοιάζουν με τις καταθέσεις προθεσμίας , θεωρούνται όμως , ως ένα είδος δανεισμού εξασφαλισμένου με τίτλους και όχι σαν μια συναλλαγή επί του συγκεκριμένου τίτλου. Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι τα γeros, στις περισσότερες χώρες του εξωτερικού είναι ουσιαστικά προϊόντα τα οποία διαπραγματεύονται στην διατραπεζική αγορά και δεν προσφέρονται στο κοινό.

Στις συμφωνίες γeros έχουμε δύο συμβαλλόμενους , ο ένας δανείζει τα χρήματα , συνήθως ο αποταμιευτής , και ο άλλος δανείζει χρεόγραφα , συνήθως η τράπεζα. Με διαφορετικό σκοπό ο καθένας καθώς ο αποταμιευτής δανείζει από τις αποταμιεύσεις του με στόχο να τις αυξήσει μακροπρόθεσμα , ενώ η τράπεζα χρησιμοποιεί τα γeros στις παρεμβάσεις της στην ανοιχτή αγορά και επίσης απορροφώντας ρευστότητα και πιέζοντας τα επιτόκια προς τα πάνω , το επιτόκιο των γeros είναι το επιτόκιο κλειδί για τις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες.

(13) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Εμπορική Τράπεζα Ελλάδας :

Ασφαλιστικά αποταμιευτικά προγράμματα

Smile Σύνταξη

Smile Σύνταξη Express

Smile Παιδί

Smile Παιδί 2

Smile Σύνταξη

Το Smile Σύνταξη είναι ένα αποταμιευτικό / συνταξιοδοτικό πρόγραμμα που επιτρέπει στον ασφαλισμένο να προγραμματίσει τη συνταξιοδότησή του, λαμβάνοντας το συγκεντρωμένο ποσό από τακτικές και έκτακτες καταβολές της διάρκειας που επιθυμεί, σε μορφή ισόβιας μηνιαίας σύνταξης ή εφάπαξ καταβολής.

Γιατί χρειάζεστε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Γιατί θα αποτελέσει ένα βασικό συμπλήρωμα της κύριας κοινωνικής σας ασφάλισης, που θα σας επιτρέψει να διατηρήσετε το βιοτικό σας επίπεδο και μετά την συνταξιοδότησή σας.

Το Smile Παιδί είναι ένα αποταμιευτικό / ασφαλιστικό πρόγραμμα που επιτρέπει στον ασφαλισμένο να προσφέρει στο παιδί του την κάλυψη του κόστους των σπουδών του ή ένα βοήθημα στο επαγγελματικό του ξεκίνημα.

Γιατί χρειάζεστε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Γιατί η βασική ευθύνη που αντιμετωπίζετε σαν γονείς στην εποχή μας είναι η καλύτερη εξασφάλιση των παιδιών σας.

Πρόγραμμα Συστηματικής Αποταμίευσης

Αποταμιεύοντας συστηματικά το ποσό που εσείς επιλέγετε, μπορείτε να δημιουργήσετε ένα σημαντικό κεφάλαιο στο χρόνο που επιθυμείτε.

Με το Πρόγραμμα Συστηματικής Αποταμίευσης: Εξασφαλίζετε ένα σημαντικό εγγυημένο εφάπαξ ποσό το οποίο μπορείτε να λάβετε και ως σύνταξη Έχετε επιλογή στο ποσό και τη συχνότητα αποταμίευσης ανάλογα με τις οικονομικές σας δυνατότητες (από €60 το μήνα) Επιτυγχάνετε επαγγελματική διαχείριση και τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια των χρημάτων σας, που την εγγυάται η EFG Eurolife, εταιρία του ομίλου EFG Eurobank Διασφαλίζετε εγγυημένο επιτόκιο 3% και επιπλέον υψηλά επενδυτικά κέρδη. Κατοχυρώνετε αντιπληθωριστική προστασία για τα ποσά που αποταμιεύετε Κερδίζετε φοροαπαλλαγή για τις αποταμιεύσεις σας (μέχρι €1.100 κατ' έτος), που πολλαπλασιάζει την απόδοση της επένδυσής σας

Παράδειγμα: Άνδρας 35 ετών για 20 χρόνια αποταμίευση με μέση απόδοση 5,5% υπολογίζεται ότι το εφάπαξ ποσό που θα λάβει θα ανέρχεται στα €31.339,75 (μηνιαία καταβολή €60 με αναπροσαρμογή 5% κατ' έτος).

Πρόγραμμα Δημιουργίας Κεφαλαίου για το παιδί

Μπορείτε να εξασφαλίσετε το μέλλον που επιθυμείτε για το παιδί σας, δημιουργώντας με μικρές αποταμιεύσεις ένα κεφάλαιο που θα του χρησιμεύσει για τις σπουδές ή την έναρξη της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας.

Με το Πρόγραμμα Δημιουργίας Κεφαλαίου για το Παιδί Εξασφαλίζετε ένα σημαντικό εφάπαξ ποσό στην ηλικία που το παιδί σας το χρειάζεται. Επιλέγετε το ποσό και τη συχνότητα αποταμίευσης ανάλογα με τις οικονομικές σας δυνατότητες (από €60 τον μήνα). Επιτυγχάνετε επαγγελματική διαχείριση και ασφάλεια των χρημάτων σας, που την εγγυάται η EFG Eurolife, εταιρία του

ομίλου EFG Eurobank. Διασφαλίζετε εγγυημένο επιτόκιο 3% και επιπλέον υψηλά επενδυτικά κέρδη χωρίς ρίσκο. Κατοχυρώνετε αντιπληθωριστική προστασία για τα ποσά που αποταμιεύετε Κερδίζετε φοροαπαλλαγή για τις αποταμιεύσεις σας (μέχρι €1.100 κατ' έτος), που πολλαπλασιάζει την απόδοση της επένδυσής σας.

Παράδειγμα: Αγόρι 0 ετών για 20 χρόνια αποταμίευση με μέση απόδοση 5,5% υπολογίζεται ότι το ποσό που θα λάβει θα ανέρχεται στα € 31.156,27 (μηνιαία καταβολή €60 με 5% αναπροσαρμογή κατ' έτος)

Πρόγραμμα Ευέλικτης Αποταμίευσης - Συνταξιοδότησης FLEXI

Μπορείτε να δημιουργήσετε ένα πρόσθετο εισόδημα στη συνταξιοδότηση ή ένα σημαντικό κεφάλαιο, με ευελιξία και σύμφωνα με τον δικό σας προσωπικό σχεδιασμό.

Με το Πρόγραμμα FLEXI Τα ποσά που αποταμιεύετε επιλέγονται από εσάς ανάλογα με τις εκάστοτε οικονομικές σας δυνατότητες, χωρίς το πρόγραμμα να διακόπτεται αν παραλείψετε κάποια καταβολή Έχετε πολλαπλές επιλογές στον τρόπο με τον οποίο θα λάβετε τη σύνταξή σας και τη δυνατότητα να λάβετε εφάπαξ όλο το ποσό που δημιουργήθηκε Επιτυγχάνετε επαγγελματική διαχείριση και ασφάλεια των χρημάτων σας, που την εγγυάται η EFG Eurolife, εταιρία του ομίλου EFG Eurobank Διασφαλίζετε εγγυημένο επιτόκιο 3% και επιπλέον υψηλά επενδυτικά κέρδη

Παράδειγμα: Άνδρας 40 ετών για 20 χρόνια αποταμίευση με μέση απόδοση 5% υπολογίζεται ότι το εφάπαξ που θα λάβει θα ανέρχεται στα € 28.778 (ετήσια καταβολή €1.000)

Τράπεζα Πειραιώς

Λιον Ζωής Αποταμιευτικό: Το LION ΖΩΗΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΟ είναι ένα πρόγραμμα ασφάλισης επιβίωσης, το οποίο παρέχει κάλυψη για μια ορισμένη χρονική περίοδο, από 10 έως 35 έτη. Προβλέπει την καταβολή του ασφαλιστικού ποσού στον ασφαλισμένο στη λήξη της περιόδου εφόσον αυτός βρίσκεται στη ζωή, ενώ σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου πριν τη λήξη της περιόδου, θα καταβληθούν στους δικαιούχους τα μέχρι στιγμής πληρωθέντα ασφάλιστρα.

Αποδοτικό Ταμιευτήριο: Αποταμιευτικός Λογαριασμός Μηνιαίας Απόδοσης με υψηλό κλιμακούμενο επιτόκιο. Όσο μεγαλύτερο είναι το υπόλοιπο του λογαριασμού σας, τόσο υψηλότερη είναι και η απόδοση των χρημάτων σας.

Ταμιευτήριο : Ο Λογαριασμός Ταμιευτηρίου είναι ο παραδοσιακός αποταμιευτικός λογαριασμός που σας προσφέρει κλιμακούμενο επιτόκιο με τόκο από το πρώτο κίολας ευρωλεπτό και ικανοποιεί ακόμα και τις πιο σύγχρονες απαιτήσεις σας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι αποταμιευτές στην τρέχουσα περίοδο προτιμούν να διατηρούν τον κύριο όγκο των αποταμιεύσεών τους σε πολύ ρευστά χρηματοοικονομικά μέσα (καταθέσεις ταμιευτηρίου), τα οποία επιπλέον τους παρέχουν υπηρεσίες ταχύτατης ανάληψης των χρημάτων και αυτόματης πραγματοποίησης πληρωμών και μεταφορών κεφαλαίων μέσω των καρτών κατάθεσης και ανάληψης μετρητών, των πιστωτικών καρτών, των παγίων εντολών, του internet, κ.λπ.. Οι υπηρεσίες που παρέχουν οι Τράπεζες στους αποταμιευτές μέσω αυτών των λογαριασμών είναι σημαντικές και, προφανώς, αυτό αναγνωρίζεται από τους καταθέτες που προτιμούν αυτούς τους λογαριασμούς. Τα τελευταία χρόνια τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα έχουν κάνει σοβαρές προσπάθειες εκσυγχρονισμού και εξορθολογισμού του τρόπου λειτουργίας τους, γεγονός που μεταφράζεται σε καλύτερο επίπεδο προσφερομένων προϊόντων και υπηρεσιών προς όφελος του καταναλωτή. Οι προσφερόμενες αποδόσεις στο ελληνικό αποταμιευτικό κοινό είναι εφάμιλλες και σε αρκετές περιπτώσεις και καλύτερες από αυτές που προσφέρονται στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καταλήγοντας μπορούμε να διαπιστώσουμε μέσω της ανάλυσης του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί το χρηματοπιστωτικό σύστημα, της έννοιας της αποταμίευσης και των κανόνων που την διέπουν πως ο κάθε αποταμιευτής – επενδυτής θα πρέπει το επιπλέον χρήμα που του περισσεύει από κάποιο εισόδημα του να το αποταμιεύει με τρόπο τέτοιο ώστε να μην χάνει την αξία του και να του αποφέρει μελλοντικά αφού πρώτα έχει κρίνει με ποιόν θα συνεργασθεί (Τράπεζα), σε τι προϊόντα (ασφαλιστικά, απλό ταμιευτήριο, χρηματιστηριακά, γeros, ομόλογα κτλ) θα επιλέξει να αποταμιεύσει και τις συνθήκες που επικρατούν στην Οικονομία γενικότερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΓΟΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ : ΘΩΜΑΔΑΚΗΣ – ΞΑΝΘΑΚΗΣ ,
ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ , ΑΘΗΝΑ 1990
- ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ALPHA BANK
- ΠΗΓΕΣ INTERNET :

www.hba.gr

www.bankofgreece.gr

www.piraeusbank.gr

www.emporiki.gr

www.eurobank.gr

www.taneaonline.gr

www.kathimerini.gr

www.tovimaonline.gr

